ಸಂವಾದ

೭

ಈ ಸಂಕಲವದ ಸಂಪಾದಕರು :

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ

ಈ ಸಂಕಲನದ ಲೇಖಕರು :

ಡಾ|| ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, 101, ಗಣೇಶಮಂದಿರ ರಸ್ತೆ,
ಎರಡನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ತ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–560028

ಜಿ. ಎಲ್. ರಾಮಪ್ಪ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ–577531

ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ರೋಡ್,
ಬೆಂಗಳೂರು–560001

ರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವ, ಅಂಚೆ ಕಲ್ಮಡ್ಕ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ–574257

ಎಂ. ಎಸ್. ಶ್ರೀರಾಮ್, ನಂ. 3, ನಾಲ್ಕನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು–5600018

ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು, ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಗಾರರು, ಅಂಚೆ ಅಧೀಕ್ಷಕರ ಕಛೇರಿ,
ತುಮಕೂರು-572102

ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅಣತಿ, 'ರಚನ', ಮೈಕ್ರೋವೇವ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಹಿಂಭಾಗ
ವೈ. ಆರ್. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ-577201

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ-577531

ಋತು ಸಂಹಾರ

ವಸಂತ ಋತು.

ಸರ್ಗ : ಆರು

ಡಾ|| ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

ಮೂಲ : **ಕಾಳಿದಾಸ**

ಚಿಗುರು ಮಾವಿನ ಹೊಳೆವ ಹೂಗಳೆ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಾಗಲು
ಝೇಂಕೃತಿಯ ದುರುದುಂಬಿ ಮಾಲೆಯೆ ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ ಹುರಿಯಾಗಲು
ಕಾಮಕಾತರರಂತರಂಗಕೆ ಶರಗಳೆಸೆಯುತ ಸೀಳಲು
ಬಂದನುಬ್ಬರದಿಂದಲಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಚೈತ್ರದ ಯೋಧನು ||೧||

ಮರದಲರಳಿವೆ ಹೂವು ಕೊಳದಲಿ ಕಮಲಗಳು ತೇಲುತ್ತಿವೆ
ರಾಗದಾವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕವರೆದೆಗಳಲಿ ಬೆದೆಯುಕ್ಕಿವೆ.
ಹಗಲು ಗೆಲುವಾಗಿಹುದು, ಸಂಜೆಯು ರಂಜನೀಯವು ಎನಿಸಿದೆ
ಚೈತ್ರ ಮಾಸವು ಜಗದ ಚೆಲುವಿಗೆ ಚೆಲುವಿನುಡುಗರೆ ನೀಡಿದೆ. ||೨||

ಕೊಳಗಳಿಗೆ ಸೊಲೆ, ಮೇಖಲೆಗೆ ನೆಲೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಗೆಯಾಟವ
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಾಮಾರ್ತತೆಯನಿಮ್ಮಾವಿಗೋ ಹೂ ಮಾಟವ
ಒಪ್ಪಿಸುವ ಈ ಚೈತ್ರ ಮಾಸವನೆಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಯು ಸಾಲದು
ಸೊಬಗಿಗಿದು ಸೊಬಗೀವ ಪರಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾದುದು ||೩||

ಹೊಸಕುಸುಬೆ ಹೂಬಣ್ಣದೊಸ್ಪಿನ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳ
ಒತ್ತಿ ಸುತ್ತುವರೀಗ ದುಂಡು ನಿತಂಬದುಬ್ಬಿನ ತೊಡೆಗಳ
ಹಳದಿಗೆಂಪಿನ ವಕ್ಷ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೆಂಗಳು ತೊಟ್ಟರು
ಪುರುಷರೆದೆ ಹಾರಿಸುವ ಬಾವುಟದಂತೆ ಸೆರಗಿಳಿಬಿಟ್ಟರು ||೪||

ಕರ್ಣಿಕಾರಕ ಹೂವು ಪಡೆಯಿತು ಸೊಬಗನಾಕೆಯ ಕಿವಿಯಲಿ
ಅರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು ಚಂಚಲೆಯ ಮುಖ ಛವಿಯಲಿ
ಅಸುಗೆಗೇರಿತು ಬಣ್ಣ ಕನ್ನೆಯ ಜಾರುಗೆನ್ನೆಯ ಕೆಂಪಲಿ
ಚೆಲುವು ಕೈಹಿಡಿದೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ ಚೆಲುವ, ಚೈತ್ರದ ನೆಲೆಯಲಿ ॥೫॥

ಉಬ್ಬಿದೆದೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಂದನದಿಂದ ನೆಂದಿಹ ಮುತ್ತಿವೆ
ನೀಳ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದ ತೋಳು ಬಂದಿಗಳೊತ್ತಿವೆ
ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿಯು ಜಘನದೇರನು ಹತ್ತಿದೆ
ಅವಳ ಕಾಮಾರ್ತತೆಯು ತೊಟ್ಟಾಭರಣಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ॥೬॥

ಪತ್ರಲೇಖನ ಮಾಡಿದಾನನ ಸ್ವರ್ಣ ಕಮಲಗಳಂತಿವೆ
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಬೆವರಹನಿಗಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹರಡಿವೆ
ರತ್ನದಾಭರಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿನ ಗುಂಡು ಕಟ್ಟಿರುವಂದದೆ
ಸ್ವೇದಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಸುಂದರಗೊಂಡ ಹೆಂಗಳ ಮುಖವಿದೆ. ॥೭॥

ಸಡಿಲವಾದುವು ತೊಡವುಗಳು; ಸಡಿಲಾದುವಾಕೆಯ ತೊಡೆಗಳು
ಕಳಚಿಕೊಂಡವು ತಮಗೆ ತಾವೇ ನೀವಿ, ಸೀರೆಯ ನೆರಿಗಳು
ಕಾವುಗೊಂಡಳು ತರುಣಿ ರಾಗೋದ್ವೇಗದೇರಿಗೆ ಏರುತ
ಬಳಿ ಬರಲು ಪ್ರಿಯಕರನು ಇರುಳೊಳು ಮೈಥುನಕೆ ಕಾತರಿಸುತ ॥೮॥

ನಾರಿಯರ ಊರುಗಳ ಮಾರ ಸಪೂರ ಗೊಳಿಸಿದ, ಮೆರೆಸಿದ
ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿಸಿ ದೇಹವನು ಅಲಸತೆಯ ಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿದ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮತ್ತೆಯರು ಮೈಮುರಿದು ಅರೆಗಣ್ಣಾದರು
ಅಂಗಭಂಗಿಗೆ ರಸಿಕಜನ ಮನಸೋತು ಭಂಗಿತರಾದರು ॥೯॥

ಕಣ್ಣಿನಲಿ ಚಂಚಲತೆಯಾದನು; ಕೆನ್ನೆಯಲಿ ಬಿಳುಪಾದನು
ಎದೆಗಳಲಿ ಬಿರುಸಾದ; ನಿಮ್ನತೆಯಾದ ಕಟಿಯಲ್ಲಾತನು
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕಂಪಿಸುವ ಜೋಡಿ ನಿತಂಬದಲ್ಲುಬ್ಬಾದನು
ಅಂಗದಲ್ಲೆಳವಟ್ಟು ನೀಪರಿ ಅಂಗವಿಲ್ಲದನಂಗನು ॥೧೦॥

ಸಿಪ್ಪೆಯುಲಸತೆಯಿಂದ ಪದಚಲನಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿಸಿ ವಕ್ರತೆ
ಮುವಿರೆಯುಲಸತೆಯಿಂದ ಮಾತಿನಗತಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ವಕ್ರತೆ
ಭ್ರೂಲತೆಯ ಬಳುಕಿಂದ ನೋಟಕ್ಕೊದಗಿಸುತ ಒಳಮುರಿಯನು
ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸಿದನು ಆ ಕಾಮನು ||೧೧||

ಹಲವು ಗಂಧಗಳಿಂದ ಬಂಧುರಗೊಳಿಸಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಗಳ
ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತಗೊಳಿಸಿ ಉಬ್ಬಿದ ಹಾಲು ಬಣ್ಣದ ಮೊಲೆಗಳ
ಚಂದನಾಗರು ಕಸ್ತೂರಿಯ ತಣಿವಿಂದ ಬೇಗೆಯ ತಣಿಸುತ
ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು ಪ್ರಿಯತಮರ ಆಗಮನವನು ಹಾರೈಸುತ ||೧೨||

ದಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊರೆದು ಧರಿಸಿದರಾಗ ಕಾಲಾಗರುವಿನ
ಧೂಪಕಟ್ಟಿದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಮೇಲುದವನು
ಕುಸುಮದಾಸವ ಸೂಸುವಧರಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸಿ ನಗುವನು
ಸೆಳೆಯುತಿದ್ದರು ಪ್ರಮದೆಯರು ಪ್ರಿಯತಮರುಗಳ ಅಳಿಮನವನು ||೧೩||

ಚೂತದಾಸವ ಹೀರಿ ರಾಗೋದ್ವೇಗಗೊಂಡಿದೆ ಕೋಗಿಲೆ
ಚಾಚಿ ಚುಂಚಿಗೆ ಚುಂಚು ಅರಸಿತಿಯನ್ನು ಚುಂಬಿಸುವಾಗಲೆ
ಇತ್ತ ಹೂಮಧುಮತ್ತ ಮಧುಕರ ಮುತ್ತನಿಟ್ಟಿದೆ ನಲ್ಲೆಗೆ
ಹೀಗೆ ಚೈತ್ರೋದಯವು ಸೆಳೆದಿದೆ ಸಗ್ಗವನು ಬುವಿಯಲ್ಲಿಗೆ ||೧೪||

ಹವಳಗೆಂಪಿನ ಚಿಗುರಲಂಪಿನ ಮಾವು ತುಸುವೇ ಬಾಗಿವೆ
ಹೂ ತಳೆದು ಚೆಲುವಾದ ರೆಂಬೆಗಳೆಲರು ಬೀಸಲು ಬೀಗಿವೆ
ಹೀಗಿರುವ ತೂಗಿರುವ ಮಾವುಗಳೀಗ ಮಹಿಳಾ ಲೋಕವ
ಏಕೊ ಕೆರಳಿಸಿ ಮೂಡಿಸಿವೆ ಮನದಲ್ಲಿ ರತಿಯುದ್ರೇಕವ ||೧೫||

ಮೂಲದಿಂದಲೆ ತಾಮ್ರಗೆಂಪಿನ ಚಿಗುರುಗಳ ಹೊರದೂಡಿದೆ
ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಮರ ತಾಳಿದೆ
ಪಡ್ಡೆ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬೇಗುದಿಯ ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಶೋಕವ
ಪಡೆದುದೇತಕೊ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಹೊತ್ತು, ಚಿಗುರಿದಶೋಕವ ||೧೬||

ಮಾಧವೀಲತೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ತಿಳಿಗಾಳಿ ಬೀಸಿಗೆ ತೂಗಿವೆ
ಭ್ರಮರಗಳು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ ಹೂಮುಟಿ ಹೀರಿ ಚುಂಬನಗೊಳುತಿವೆ
ತನು ಬಳುಕು; ಎಳೆಚಿಗುರು; ಹೂಜೇನನ್ನು ಹೀರುವ ಅಳಿಗಳು
ಕಂಡು ಕಾತರಗೊಂಡು ಗಂಡರನಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಹೆಂಗಳು ||೧೭||

ಕಾಮಿನಿಯ ಮುಖ ಕಾಂತಿಯನ್ನಪಹರಿಸಿ ಕರುವಕ ಮರಗಳು
ಈಗ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿವೆ, ಅರಳಿರಲು ಹೊಸ ಹೂಗಳು
ಕಂಡ ರಸಿಕರು ಹೇಗೆ ತಾವೇ ಕಾತರಿಸದಿರಬಲ್ಲರು ?
ಪುಷ್ಪ ಬಾಣದ ಹತಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಪಟ್ಟು ನೊಂದರು ಎಲ್ಲರು. ||೧೮||

ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಿಂಶುಕ ಮರಗಳಿಗೆ ಹೂ ಅರಳಿವೆ
ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಗೆ ಉರಿಯನಾಲಗೆಯಂತೆ ಹೂಗಳು ತೂಗಿವೆ
ಅಂಥ ಹೂಮರದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಆ ಭೂಭಾಗವು
ಲೋಹಿತಾಂಬರವುಟ್ಟ ಮದುಮಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ||೧೯||

ಕಿಂಶುಕವು ಗಿಳಿಕೊಕ್ಕಿನಂದದ ಹೂವಿನಿಂದೆದೆ ಬಗಿದನು
ಸಾಲದೇ ಆ ಕರ್ಣಿಕಾರಕದಿಂದ ಹೃದಯವು ಸೀಳುದು
ಆಗಲೇ ನೊಂದಿರುವ ವಿರಹಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಿಂಡಲು
ಹಾಡಬೇಕೇ ಮತ್ತೆ ಸ್ವರವನ್ನೆತ್ತಿ ಈ ಕೋಗಿಲೆಗಳು ! ||೨೦||

ಹರ್ಷಗೊಂಡಾ ಗಂಡು ಕೋಗಿಲೆ ಹಿಂಡು ಕೂಜನ ಮಾಡಲು
ಮತ್ತ ಮಧುಕರ ಜಾಲ ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತ ಹೂಗಳ ಕಾಡಲು
ಗೌರವಸ್ಥ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕುಲವಧುಗಳೂ ಪ್ರೇಮಕಾತರು
ನಾಚಿಕೆಯ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ತಾವೇ ಪುರುಷರನು ರತಿಗೆಳೆದರು ||೨೧||

ಹೂತಳೆದ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೊನೆಸುತ
ಕೋಗಿಲೆಯ ಕೂಜನದ ಅಲೆಗಳನೆಲ್ಲೆಡೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ
ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋಕಿರದ ಕಾರಣ ಹಿತ ಸಮೀರಣವೆನಿಸುತ
ಮಂದ ಮಾರುತ ಎಂದು ಬೀಸಿದೆ ರಸಿಕರೆದೆಗಳ ಸೆಳೆಯುತ ||೨೨||

ಚೆಲುವೆಯರ ನಗೆಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆವ ಕುಂದದ ಹೂಗಳು
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಬಯಲುಗಳನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಉಪವನಗಳು
ಸರ್ವಸಂಗ ತ್ಯಾಗಿಗಳ ವರ ಯೋಗಿಗಳ ಜಿತ ಮನವನು
ಸೆಳೆವವೆನ್ನಲು ಹೇಳಬೇಕೇ ಇನ್ನು ರಸಿಕರ ಗತಿಯನು ||೨೩||

ಹೊನ್ನಡಾಬುಗಳೀಗ ಜಾರಿವೆ, ಮುತ್ತು ಮೊಲೆಗಳಿಗಂಟಿವೆ.
ಕಾಮನುಪಟಳದಿಂದ ತೊಡೆಗಳು ಸಡಿಲಿ, ತುಟಿ ಮುಲುಗುಟ್ಟಿವೆ
ಇಂಥ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಂಡವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲನೆ ಮಾರನು ?
ಜೊತೆಗಿರಲು ಋತುರಾಜ, ಅಳಿಗಳ ಧಾಳಿ, ಕೋಗಿಲೆ ಗಾಯನ ? ||೨೪||

ಹಲವು ಬಗೆ ಹೂವಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಬಣ್ಣದ ತಪ್ಪಲು
ಹಲವು ಬಗೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಇಂಚರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ವನಗಳು
ಬಂಡೆ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲು ಹಬ್ಬಿದ ಕಂಪೊಗೆವ ಶೈಲೇಯವು
ಇಂಥ ಪರ್ವತ ಈ ವಸಂತದಿ ಯಾರ ಮನವನು ಸೆಳೆಯವು ? ||೨೫||

ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ಸಂಜೆ, ರವಿ ಮುಟ್ಟಿರಲು ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯನು
ಕುಸುಮ ಸಂಪದದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತಿರುವ ಮಾವಿನ ಮರವನು
ಸತಿ ವಿಯೋಗದಲಿರುವ ದಾರಿಗನೊಬ್ಬ ಕಂಡು, ವಿಷಣ್ಣನು
ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣನು, ಒತ್ತಿ ಮೂಗನು, ಸುಮ್ಮನೇ ಅಳುತಿದ್ದನು ||೨೬||

ತುಂಬಿಗಳ ಝೇಂಕಾರ; ಸ್ವರವನ್ನೆತ್ತಿರುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳು
ಹೂಗಿಡಿದ ಇಮ್ಮಾವು; ಅರಳಿದ ಕರ್ಣಿಕಾರಕ ಹೂಗಳು
ಇರಿಯುತಿವೆ ಮಾನಿನಿಯ ಮನವನು ಕುಸುಮದೆಸಳಿನ ಶರಗಳು
ಇದು ವಸಂತವು, ಕುಸುಮ ಮಾಸವು, ಯಾರಿಗಳವಿದ ಹೊಗಳಲು ? ||೨೭||

ಮಾವಿನ ಮರಗಳ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಹೂಡುವ ಶರವೋ
ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕಿಂಶುಕ ಸುಮಜಾಲವು ಯಾರಿಗೆ ಬಾಗಿದ ಬಿಲ್ಲೋ
ಆ ಅಳಿಮಾಲೆಯು ಯಾರಿಗೆ ಹೆದೆಯೋ ಯಾರಿಗೆ ಶಶಿಕರ ಕೊಡೆಯೋ
ಮಲಯಾನಿಲ ಯಾರಿಗೆ ಅಂಬಾರಿಯೋ ಯಾರ ಮಂದಿ ಕೋಲಿಯೋ
ಆ ಮಾರನು ಈ ವಸಂತನೊಂದಿಗೆ ನೀಡಲಿ ನಿಮಗಾನಂದವನು ! ||೨೮||

'ಸಂತೃಪ್ತಿಯು ಉದ್ದೇಶ'ವೆಂಬ ಹೊಸ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ.

● ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಡಿಬೋನೋ/ಜಿ. ಎಲ್. ರಾವ್ಸ್

ಪರಿಚಯ

ಬದುಕಿನ ಗಂತವ್ಯ ಸಂತೃಪ್ತಿ. ಈ ಸಂತೃಪ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಜೀವನದ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬದಲು ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಸಾಧುವಾದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯಂತೆ ಅಥವಾ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯಂತಾದರೂ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಂತಾದರೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇವಲ ಇದನ್ನಷ್ಟೇ ಆಗಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬೇರೆಯವುಗಳಂತಲ್ಲದೇ ಈ ಹೊಸ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಧನಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳುವಾಗ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು 'ಧರ್ಮ'ವೆಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ತಪ್ಪಾಗಿರಬಹುದು.

ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಾದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಮೂಲಕ ಯೋಗ್ಯತೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯನೆನ್ನುವವ ಜೀವಿ. ಜೀವಿಸುವಿಕೆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಮೊದಲಿನದು ಸ್ಪಂದಿಸುವದು-

ಸಂವೇದನಾಶೀಲನಾಗಿರುವುದು ಅಂದರೆ ಜೀವಿಸುವುದು. ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು- ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದು. ಸಂವೇದನಾಶೀಲನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವದು ಇವೆರಡೂ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ವಿಧಗಳು. ಇವುಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಎರಡು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಟೆನಿಸ್ ಆಟ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವ್ ಮಾಡುವವನ ಚೆಂಡು ಹೊಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಸರ್ವ್ ಮಾಡಿದ ಚೆಂಡನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಿಂತ ಎದುರಾಳಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗ್ರತನಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಇವನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಹ್ಯವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಈ ವಿಧಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. ಇವು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿದ್ದಂತೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತವೆ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ. ಸಸ್ಯಗಳು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಜಡತ್ವ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ.

ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಗುಣಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ; ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಯಾವು

ಜೋ ಘಟಿಸುತ್ತದೆಂದು ಕಾಯುವುದು. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾನದ್ದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರಿತ ಜಡತ್ವ: ಯಾವುದೂ ಮಾಡಲು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿ ತೋರದೆ ಬೆಳೆದ ನಿರಾಸಕ್ತಿ. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾನದ್ದು ಸಮಯ ಸವೆಸುವುದು: ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದಂತೆ - ನಿರುಂಬಳನಾಗಿ ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಸೆಟ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಂತೆ.

ಬೇಸರಿಕೆ

ಕಷ್ಟಗಳ ಕೋಟಲೆಗಿಂತ ಇಂದು ಬಹುತೇಕ ಮಾನವನಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣಲು ಧರ್ಮವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ನಿರೂಪಿಸಿದ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಬೇಸರಿಕೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಬೇಸರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಜೀವನವೆಂಬುದು ಸರಳವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಬೇಸರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಸಾಧನೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇಕಷ್ಟಕರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನವೆಂಬುದು ಕಡು ಕಷ್ಟಕರವಾದದ್ದು

ಬೇಸರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದೇಕೆಂದರೆ 'ಒಳಗೊಳ್ಳದ' ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಸವೆಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಅತಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟವೆ.

ಬೇಸರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಜವಾಬ್ದಾರಿ) ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅಪಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಸರಿಕೆ ಇರುವುದೇಕೆಂದರೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಹಳಸಲಾದ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಆಮಿಷ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂಬುದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥವಿದು. ಇದು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು- ಕಾಣುವಂತೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ನಡೆಸುವುದು. ಇದು ಎಂಬ್ರಾಯಿಡರಿ ಮಾಡುವುದಾಗಬಹುದು, ರಾಜಕಾರಣ ಇಲ್ಲವೇ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಯ್ಯುವುದು ಅಥವಾ ಪರ್ವತಾರೋಹಣ. ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಬೇರೇನನ್ನೋ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಳಿಸಿದ ಸಮಯವನ್ನು ಸವೆಸಲು ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಹೊಸ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯು ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆ (ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಗಂತವ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ) ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊ

ಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಗುರಿ ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು ಅಂತಾದರೆ ಯಾವುದನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ– ಅದು ಮೊಟ್ಟೆ ಕುಕ್ಕುವ ಕಾಯಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪಿಟೀಲು ನುಡಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಲಿ. ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು ಏನೂ ತೋಚದಿದ್ದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಯೋಗ್ಯವೆಂದಾಗುವದು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಕೊಡುಕೊಳೆಗಳು. ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದ ಆತ್ಮ. ಈ ಸ್ವ-ತ್ವದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪರಮಾನಂದವೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

'ಅರಿವಾ'ದ ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಗ್ರೀಸಿನ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಕೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುತ್ತಲಿನದನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಾ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಲಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇಂಥ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಗಳು ಕೂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ರೂಪಗಳು. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯೆಂದರೆ ಬೀವರ್ ಪ್ರಾಣಿಯಂತಹ ಸತತ ದೈಹಿಕ ದುಡಿತವೇ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಮಾನಸಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ವನವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ನೀವು ಹೊರಟರೆ ನಿಮ್ಮ ನಡೆದಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ ಪಡುವಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟದ ವೀಕ್ಷಣೆಯು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಆಗಬಲ್ಲುದೆ ? ಯಾಕಾಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಅದು ಸಮಯ ಸವೆಸುವ ನೆಪವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ನೋಡಯದಕ್ಕಿಂತ ಆಡಬೇಕಾದ ಆಟ ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತವಾಗಿ ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಾದರೆ ಸಮಯ ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಮುಂದೆ ಕೂಡುವುದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಲ್ಲ. ಅರಿವಾನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯು ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಿಂತ (ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ) ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಡಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದಲ್ಲದೆ ಆಲಸ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕದ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಓದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಉನ್ನತವಾದ ರೀತಿ ಆದರೆ 'ಶಬ್ದ'ಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪುಟ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಾಗಲಾರದು

ಸಾಧನೆ :

ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ತುದಿಗೆ 'ಸಾಧನೆ' ಎಂಬುದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾಧನೆಯು ಎರಡು ರೀತಿಯದಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದು– ಗುರಿಯೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಧನೆ; ಇನ್ನೊಂದು- ನಿರ್ವಹಿಸುವದರ ಸಾಧನೆ. ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಮ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರುವದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸೋಲದ ಟೇಬಲ್ ಟೆನಿಸ್ ಆಟಗಾರನೆಂಬ ಜಾಗತಿಕ ದಾಖಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಗುರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಆಡುವದು. ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೀತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ. ಸ್ಕೀಯಿಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತ ಜಾರಾಟವಾಡುವವನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪಬೇಕೆಂದು ಸ್ಕೀಯಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಕೀಯಿಂಗ್ ಮಾಡುವದು ಸ್ಕೀಯಿಂಗ್‌ನ ಖುಷಿಗಾಗಿ ಚರ್ಚಿಲ್ ಮಾಡಿದ ಪೇಂಟಿಂಗ್‌ಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವನು ತನ್ನ ಕೈತೋಟದ ಗೋಡೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಯ್ದುದ್ದಾಗಲೀ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಾಧನೆಗಳು. ಚರ್ಚಿಲ್ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದೊರೆಯುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲು. ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕನೊಬ್ಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬರೆದು ಮುಗಿಸುವ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಸಂತೋಷದ ಸಾಧನೆ ಎರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಿಯೊಬ್ಬ ಕಟ್ಟಡ ಬೇಗ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಲೇ ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧನೆ- ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣವೇ- ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗೇ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಯುಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯೇ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂಥಾದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೀಗಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ; ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪದವಿ ಪಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಮಹಾಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಸುತ್ತಲಿನವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕೆಂದರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಗುರಿಯೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತೋರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಧನೆಯೇ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂ

ದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುವುದು. ಇವೆರಡೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಗುರಿಯೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವ ಖುಷಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಸತತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು ನಿರರ್ಥಕ. ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಖುಷಿ ಕೊಡುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವು ಗುರಿಸಾಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಸೈಕಲ್ಲನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಲು ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸೈಕಲ್ ಹೊಡೆಯುವ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಬೇರೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಭೇಟಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಖುಷಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೇ ಈ ಮನುಷ್ಯ ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿರಬಹುದೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬೇಚೈನನ್ನಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಗುರಿಗಳು ಎಂದೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು ಯಾಕೆಂದರೆ ಭಾವಾವೇಶದ ಮನರಂಜನೆಯಂತೆ ಇವುಗಳೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡುತ್ತವೆ- ಕೊನೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು.

ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ವೃತ್ತ ಬರೆದರೆ ಮೊದಲನೆಯದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದು. ಇಂಥ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿ ಪೂರೈಸಬೇಕಾದ ಬೇಡಿಕೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅನುಪಾತ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹವ್ಯಾಸಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (ಆಹಾ ! ಗುಲಾಬಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ !) ಈ ಅನುಪಾತವು ಪೂರ್ಣತ್ವಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸಮೀಪಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಅಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೇ ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯ ವೃತ್ತದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಇಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮೂರು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲವಾದವುಗಳು:

ಅ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಓಯಸಿಸ್ ನಿರ್ಮಾಣ. ಕನಿಷ್ಟ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾಗವಾದರೂ ತೃಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ತನಗಿಷ್ಟವಾಗದ ಉಳಿದ ಬಂಜರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಓಯಸಿಸ್‌ನ ತಂಪು ಕರೆಯುವಂಥದು.

ಆ. ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ : ಇಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿ/ಪೂರೈಸಬೇಕಾದ ಬೇಡಿಕೆ ಇವುಗಳ ಅನುಪಾತದ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆಯ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಅದು ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಹರಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಇ ಅನುಪಾತೀಯ ಪರಿಣಾಮ : ಇಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಒಟ್ಟಂದದಲ್ಲಿಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿ/ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಈ ಹೊಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವೃತ್ತದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ/ಬದುಕಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಅನುಪಾತವು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಇಂಥ ಒಂದು ಅನುಪಾತ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ/ಬದುಕಿನ ಬೇಡಿಕೆ 5:10 ಇದೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇವೆರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ +2 ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದಾದರೆ ಹೊಸ ಅನುಪಾತವು 5+2 : 10+2 ಅಂದರೆ 7:12 ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಂದದಲ್ಲಿ ಅನುಪಾತವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯತ್ತ ವಾಲುತ್ತದೆ.

ಮಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಲೇ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾದ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಧನೆಗಾಗಿನ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು :

ಸಾಧನೆ ಎಂತೆಂದರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಆಯ್ಕೆ, ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದು ಆಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದ ಜರುಗುವಿಕೆಯಂತಾಗಬಾರದು. ಮಾಡುವವ ತಾನು ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬು

ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಚಿತ್ರದ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಚಲಿಸುವ ರೀತಿಯಂತೆ. ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಂತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪರೋಪಕಾರವೆಂಬುದು ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊ ಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಫಲವತ್ತಾಗಿದೆ.

ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕರ ಸಾಧನೆಯ ವಿಷಯ ಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಕಲಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಕೂಡ ಇದೇ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಕೂಡ ಇದೇ ಜಾತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಅಪಾಯವೆಂದರೆ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯೊಂದನ್ನು ತಲುಪು ವುದು ಅಂದರೆ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು.

ಕಾಯಕದ ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬಹುಕೇಕ ಸಮಯವು ಈ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಕೂಡ ಕಾಲ ಸವೆ ಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಬೇಸರಿಕೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ತೊಡ ಗುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ತೊಡಗುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗದೇ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಯಕವನ್ನು ಜೀವನದ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ನೀಡುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶವೆಂದು ಗ್ರಹಿ ಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದದ್ದು.

ಸಾಂಘಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮೂಹಗಳಿಗಾಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವು. ಅದನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರ ವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಸರಿತೂಗಿಸುವಂತೆ ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ವಿಪರೀತ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಹ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭೌತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಂಥ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಂತೋಷ ಕೊಡುವ ಖಾತ್ರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಆಂತರಂಗಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದವುಗಳೇನಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅದು ಒದಗಿಸುವ ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಗೀತವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುವ ಬಾಹ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸಮತೋಲವು ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಚಿಂತನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಇಂಥ ಚಿಂತನೆಯು ಚಿಂತನೆಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಆದದ್ದು ಆಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏರ್ಪಟ್ಟ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆಂತರಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯು 'ಸ್ವತ್ವ'ದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ 'ಸ್ವತ್ವ'ದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವು ತಾನು–ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ತಣ್ಣನೆಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥದು ಇದು ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನಡೆಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಇದು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವ ಅಥವಾ ಅಂಥ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ವಹಿಸುವ ಅಂತರಂಗದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂತಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ.

ಅಂತರಂಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸಾಧ್ಯ. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹಲವು ಬಾಹ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಎಂತಲ್ಲ. ಇದು ಭೌತ ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊ

ಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಹೊಸ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೌತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ :

ಜೀವನ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ಯಾವುದಕ್ಕೋ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯೊಂದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂಥದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಅಥವಾ ಆಜ್ಞೆಯೊಂದನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಂಥವುಗಳು. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮಾನಸಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂತೆಯೇ ಇದ್ದು ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಇಂಥವುಗಳೇ ಆಗಬಾರದು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹೊಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಶೇಷ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉನ್ನತ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆ :

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವಾಗ ಹೊಸನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯು ಉನ್ನತ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆನಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉನ್ನತ ಗುರಿ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮನೋಭಾವಗಳು ಬರೀ ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ವೃತ್ತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವಲ್ಲದೇ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯ ವೃತ್ತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾರವು ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ಇದಕ್ಕಿದೆ.(ಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕುವವರೆಗೆ) ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ/ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಅನುಪಾತವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಸ್ಪರ್ಧೆ ಎನ್ನುವುದು ಜಡತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು. ಆಟೋಟಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತ ನೋಟಕ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡುವ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೆಂದರೆ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿ ವೃತ್ತವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಗುರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ವಾಸ್ತವದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ನಕ್ಷತ್ರದೆತ್ತರದ ಗುರಿಗಳಿಗಿಂತ ಬಾಯಿಗೆಟಕುವ ಗುರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ. ಹೀಗೆಂದರೆ ಉನ್ನತ ಗುರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಸಾಧಿಸುವವನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವಷ್ಟೇ ಇದರ ಅರ್ಥ. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ-ಬಹುದೂರದ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮುದ ನೀಡಬಲ್ಲಂಥ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸುವಾಗ ಪಡೆಯುವ ಸಂತೋಷವೇ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಹೀಗೆ ಮಾಗು ಮಾರು ನೆಗೆ ಯುತ್ತಾ ಎತ್ತರದ ಗುರಿಯತ್ತ ಕ್ರಮಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ

ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ತೊಡಗುವಿಕೆ :

ಬೇರೆ ಬಹುತೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಲೌಕಿಕತೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದ ನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಈ ಹೊಸ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತೊಡಗುವಿಕೆ ವ್ಯವಹಾರ ಉದ್ದಿ ಮೆಗಳಲ್ಲಿನದಾಗಬಹುದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಾಗಬಹುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆ ಯ ಸಂತೃಪ್ತಿ ತರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ 'ಇಗೋ' (ಅಹಂ)ವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವಂಥವುಗಳಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲ ವಾದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ವಿರು ದ್ಧದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಗಬಹುದು. ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬೇ ಕೆಂದು ಹೊರಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ. ಅವನು ಸತತವಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಯ ವೃತ್ತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ/ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಅನುಪಾತವು ಸತತವಾಗಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯಯೋಗ

● ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ

೧

ಮಧುರಚೆನ್ನರಿಗೆ ಅನುಭಾವಿ ಕವಿ ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಅಂಟಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಅನುಭಾವದ ಸಾಧನೆಯ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ ಯೋಗ, ತಂತ್ರ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯವೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಧುರ ಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಗೆ ಯೌಗಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಿ ಆಶಯಗಳು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಎಂಬುದೇ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯ.

ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಪೂರ್ಣವಾದ ಯೋಗವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯಯೋಗ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು 'ಗೀತೆ'ಯನ್ನನುಸರಿಸಿ 'ಯೋಗ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ "ಕರ್ಮ ಸುಕೌಶಲಂ" ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಉತ್ಕಟ ಕ್ರಿಯೆ ಬೇಂದ್ರೆ ಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರತಿ ಭೆಯ ಗರ್ಭದ/ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಪ್ರತಿ ಸೃಷ್ಟಿ. ಆದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯಯೋಗ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯದು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಾಗ್‌ವೈಭವವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಅಂತ ರಂಗದ ಅನುಭವವನ್ನು ಆದಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆ ಕಾವ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯಯೋಗ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಅದರ ಪರಿ ಣಾಮ : ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳ ನಿಗೂ ಢತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಗಮನಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. "ನನ್ನ-ನಿನ್ನ ನೋಟ ಮಾತ್ರ/ಬೇರೆ ಹಾದಿಗಿಳಿಟದೆ."

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ 'ಅವರ ಆಶಯಗಳು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರೂಪು ತಾಳುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಕಿಸುವ ಮೊದಲು ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿರುವ ಒಳರಚನೆಯ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೇಲು. 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ' ಸಂಕಲನದ ಕೊನೆಗಿರುವ ಪೆಡಸಾನ ಸ್ತೋತ್ರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲಾ Visionary ಕಾವ್ಯದ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬ್ಲೇಕ್‌ನ ಕಾವ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ Northrope Frye 'ಮುಗ್ಧತೆ, ಅನುಭವದ ದುರಂತ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಜನ್ಮ' Visionary ಕಾವ್ಯದ ಮೂರು ಘಟ್ಟಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧತೆಯೆಂಬುದು ಅನುಭವದ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಕಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ. ಅದರ ನಂತರ ಅನುಭವದ ಒಡಕುಗಳಿಂದ ಕವಿ ದುರಂತಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯ ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತಾಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಾಫಿಜ್, ಅತ್ತರ್, ಸಂತ ಜಾನ್ ಆಫ್ ಕ್ರಾಸ್, ಬ್ಲೇಕ್, ಡಾಂಟೆ, ಎಲಿಯಟ್ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳೇ ಉದಾಹರಣೆ. ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆತ್ಮ ಕಥನವು ಇದೇ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಈ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹೀಗೇಕೆ ಹುಟ್ಟೀ' 'ಬಾ'. 'ನರ್ತಕಿ ನೀನಾರೇ ?' ಯಂತಹ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ, 'ಧ್ರುವ', 'ನೋಂಪಿ', 'ಸಲಿಗೆಯ ಸಲ್ಲಾಪ', 'ಮುಸುಕು', 'ಕೆಸರೊಳಗಿನ ಕಮಲ', 'ಸಿಡಿಲು' ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕೃತಿಸತಿಯ ಶಿರೋರತ್ನವಾದ 'ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ' ಈ ಎರಡನೆ ಘಟ್ಟದ ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಘಟ್ಟದ ಮೊದಲಿಗೆ ಬರುವಂಥದು ಅವರ 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ' ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ಹಂತಗಳ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

'ಸುಖ-ದುಃಖ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರೂ ಘಟ್ಟಗಳು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಘಟ್ಟವನ್ನು 'ಸುಖವು ಬೀದಿಯ ನೆರಳ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆ ಘಟ್ಟವನ್ನು 'ದುಃಖವು ದೂಡುವ ಬಿಸಿಲ' ಎಂದು ಸೂಚಿಸ

ಲಾಗಿದೆ. ಕವಿತೆಯ ಮೊದಲರ್ಧ ಭಾಗವು (9 ನೇ ತ್ರಿಪದಿವರೆಗೆ) ದ್ವಂದ್ವಗಳ ನಡುವೆ ಜೀವ ತಲ್ಲಣಿಸುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

"ಹುತ್ತಾನೆ ತಟ್ಟೀವ । ಹಾವಾನೆ ಮೆಟ್ಟೀವ
ಹೆಡಿ ಜಜ್ಜಿ ಮಡಿದ ಮಿಡಿದಾಗ । ತಂಗೆವ್ವಾ
ನುಂಗೀದ ವಿಷವ ಕಕ್ಕೀತ

ಈ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನೂ ದುರಂತಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋದಾಗ 'ಹುಲಿ' 'ಹೋರಿ ಗರು'ವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ 'ಮುಂಜಾನೆ' ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕವಿತೆಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವು ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

"ಒಳ ಹೊರಗ ನಮಗ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗ ಆಗುವ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
"ಮೂರ್ಲೆಜ್ಜೆ ದಾಟಿದರ ಮುಂದಲ್ಲೆ ಗುಡಿಸಲವ
ಅಲ್ಲಿ ಮುನಿಗೋಳ ಅರಸೊತಿಗೆ । ತಂಗೆವ್ವಾ
ಅವರಂಥ ಸುಖವ ಅರಸರಿಯ"

ಜೀವ–ಜಗದೀಶರ ಪ್ರೇಮ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ–ಪ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಏಳಿಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯವಾಗಿಯು ದೈವೀ ಶಕ್ತಿಯ ಇಳಿಯುವಿಕೆ ಅಧೀನ ಆಶಯವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಆಶಯಗಳು 'ಧ್ರುವ', 'ಮಧುರ ಗೀತ' ಮತ್ತು 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ' ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಘಟನೆಗಳ ಕಥನವಾಗಿ ರೂಪು ತಾಳಿದ್ದರೆ ನಾವು ಗಮನಿಸುವ ಇತರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಸ್ವಗತಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಎಲ್ಲಾ ಯಶಸ್ವೀ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ ಜೀವನದ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳು ಮಾನವ ಲೋಕದ ಹೊರ ಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಒಳ ಘಟನೆಗಳ ಭಾವಗಳನ್ನು, ನಾಟಕೀಯತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

೩

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮೊದಲ ರಚನೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ 'ಬಾ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಒಂದು ನಾಟಕೀಯ ಸ್ವಗತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿ

ದ್ದಾಳೆ. ಆ ಸಲ್ಲಿ 'ಸಲಿದಾಡಿ, ಕುಣಿದಾಡಿ, ಸುಳಿದಾಡಿ ತುದಿಚಿಗುರೊಡೇರಿಸಿ ಮುಗೋ
ಕಗಳ ಕುಣಿಸಿ ಹಾರಿಸಿ ಪುಟಿಸಿ/ಸೆಂಡಾಡಿ ಸುಮ್ಮಾನವಾಂತು ಸೊಬಗಿಂ ಕುಣಿವ ನವಿ
ಗಾರ.'' ಈ ಕವಿತೆಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಐದು
ಮಾತ್ರೆಗಳ ದ್ವಿಪದಿಗಳಾಗಿ (ಯಾವ ಕಾವ್ಯೋದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ) ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅನಿ
ರ್ದಿಷ್ಟತೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯದ ಹಳೇ ಸರಕುಗಳಾದ ''ಹಾಡು
ತಿಹ ಕೋಗಿಲೆ', 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಟಪ', 'ಹೊಸಹಳಿರ ಹಾಸಿಗೆ' ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ
ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಈ ಕವಿತೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಮುಗ್ಧ ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ
ಇನಿಯನನ್ನು ಹಗಲುಗನಸಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೊ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಸೋಲುವ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮುಂದಿನ ಕವಿ
ತೆಗಳ ಆಶಯಗಳು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವ-ಜಗದೀಶರ ಸಂಬಂಧ ಸತಿ-ಪತಿ
ಭಾವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮಾಧುರ್ಯ ಭಾವವನ್ನು
ಮೂಲ ಕಾಳಜಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮುಂದಿನ ಕವಿತೆ
ಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಅಡಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಕನ್ಯೆಯ ಸ್ನೇಹ ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮುಖಾ
ಮುಖಿಯನ್ನು ಮಾಡದ ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇದೇ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಬೆರಗಿನ
ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು 'ನರ್ತಕಿ ನೀನಾರೆ?', 'ಹೀಗೇಕೆ ಹುಚ್ಚೀ!'
ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ನೋಡಬಹುದು.

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮುಂದಿನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು
ಬರುತ್ತದೆ. ಜಗದೀಶನೂ ಅಷ್ಟೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖ–ದುಃಖಗಳ
ದ್ವಂದ್ವಗಳ ದುರಂತಮಯ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಜೀವ ದೇವರ
ಬಯಸುವುದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಘಟ್ಟವನ್ನು ವಚನಕಾರರ
ಲಿಂಗದ ವಿಕಳಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು.

'ಧ್ರುವ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಕಳೆದುಹೋಗುವುದು, ಅದರಿಂದ ತಾಯಿ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತ
ಳಾಗುವುದು ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳು. ಕೂಸು ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದು ಮುಗ್ಧತೆ ಮಾಯ
ವಾಗುವುದರ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ''ಸುನೀತಿದೇವಿ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು
ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು.'' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜೀವ ಶಕ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವುದರ ಸೂಚನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮೇಲೇರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುನೀತಿ ಇನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. "ದೇವರೆನಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನು/ದೇಗೆಯಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳನು/ಯೋಗಿಯಂಥ ಮನವ ಕೊಡುವನೆ ?/ಕೊಟ್ಟರೀಗ–/ ಮುಗಿಲನೇರಿ ನೋಡಿ ಬರುವೆನೆ !" ಮುಂದಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಳಲನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಧ್ರುವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಸುನೀತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ "ಭ್ರಾಂತಿ'ಯೇ." ಈ ಕವಿತೆ ಹೇಳುವ ಘಟನೆಯ ನಾಟಕೀಯ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮೂರ್ತ ಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ ಆಪ್ತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನಿಪ್ಪೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ಕೂರುವುದರ ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ 'ನೋಂಪಿ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ನಲ್ಲ ನಿಗೋಸ್ಕರ ಉಗ್ರತಪೋನಿರತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

"ಹತ್ತೂ ನಿಟ್ಟಿಗೆ/ಹೊತ್ತಿಸಿ ಉರಿಯನು/ ನಿತ್ತೆನು ನಾ ಕಿತ್ತಡಿಯಾಗಿ/ಹತ್ತೂ ನಿಟ್ಟಿಗೆ/ಹೊತ್ತಿಸಿ ಉರಿಯನು/ಕುತ್ತೆನು ನಾ ಮಾಸತಿಯಾಗಿ/" ಈ ನೋಂಪಿ ಎಷ್ಟೇ ದೃಢವಾದರೂ ನನಸಿನ ಕೋರಿಕೆ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರಗಳು ಎರಡೇ ಎಂಬುದೂ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವುದನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ.

ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾವಗಳು 'ಸಲಿಗೆಯ ಸಲ್ಲಾಪ' 'ಮುಸುಕು' ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪು ಪಡೆದಿವೆ.

ಜೀವಶಕ್ತಿಯ ಏಳಿಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಧೃಡ ಸಂಕಲ್ಪವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ವಿಫಲವಾಗುವ ದುರಂತದ ನಾಟಕೀಕರಣವಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ದೇವಶಕ್ತಿಯ ಇಳಿಯುವಿಕೆಯ ಸೋಲು 'ರೋಹಿಣೀ' ಮತ್ತು 'ಸಿಡಿಲು' ಕವಿತೆಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

'ರೋಹಿಣೀ' ಶಬ್ದವು ಮಧುರಚೆನ್ನರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಬಸಮ್ಮನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರೂ ಹೌದು, ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ಸೂಚಕವೂ ಹೌದು. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಶಕ್ತಿ ಪತಿಯ ವೇಷ ತಾಳಿದ್ದರೆ ದೈವೀಶಕ್ತಿ ಸತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸೂಫಿ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ, ಮರುಳ ಶಂಕರದೇವನ ವಚನಗಳನ್ನೂ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ 'ರೋಹಿಣಿ', ನಲ್ಲನು ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವ ಪ್ರೇಮಗೀತೆ. ಇದು ಅವರ

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಯಾಮ. ಗೆಳತಿ ಕದಾಗಿದಾ ಸೂಕಿಕೊಂಡು, ಚಿಲಕಾಗಿಲಕಾ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಅಟ್ಟ ಏರಿ ಒಳಗೆ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೊರಗಿರುವ ಕೆಳಗಿರುವ ನಲ್ಲ ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣುವುದು ಮಿಂಚಿನ, ಜರತಾರಿಯ, ತಾಟಮಾ ಟದ ಇಣುಕಿ ನೋಡುವ, ಮಾಟ-ಮೋಡಿ, ಕಳ್ಳೀ ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ. "ನೀ ಕೂತಲ್ಲಿ/ ಜ್ಯೋತಿಯ ಥಾಳ/ನಾ ಕೂತಲ್ಲಿ/ಕತ್ತಲೆ ಕಾಳ/ಕಂಡೂ ಕಂಡೂ ಕೂತೇಕೂತಿ/ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಹಾಗೇ ಇರತಿ/ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿ/ಬಾರೇ ಗೆಳತಿ!" ಈ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅನಂತ ದೂರವಿದ್ದರೂ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ಇಳಿದೇ ಬರುತ್ತಾಳೆಂಬ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂದ ಕವಿತೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೀ ಸಂಜಿಕೆ ಯಾಗಿದ್ದ ಬೆಳಕಿನ ಅನುಭವ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಹಾಗೆ ಮೈದೋರಿದೆ. ಆದರೆ ಕವಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಲದು. ಆ ಬೆಳಕು ಕೆಳಗೆ ಬರಬೇಕು, ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೆರೆಯ ಬೇಕು.

ಮಿಂಚಾಗಿ ಕಂಡ ಬೆಳಕು ಸಿಡಿಲಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದರೂ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾವಳ ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು "ಸಿಡಿಲು" ಕವಿತೆಯ ಭಾವ. 'ಇಂದ್ರವನದ ಹಣ್ಣು' ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಮೊಬ್ಬು ಹರಿದು, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಪ್ಪಳಾಗಿ, ಲೋಕ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

'ಗಗನ ಪೃಥ್ವಿ ಏಕವಾಗುವ' ಆ ಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಇನ್ನೂ ಅರ್ಹ ತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಕೊಳ್ಳದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿತ್ತಬಲ್ಲದು. ಹೀಗೆ ಬೆಳಕಿನ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಬರವಿನಿಂದ ಅದು ಬೇಡದವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು, ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ದಕ್ಕದೆ ಹೋಗಬಹುದು. "ಬೇಡಿದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ/ಬೇಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತಲ್ಲ !/"

ಜೀವ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲು ಪಯಣದ ಹಾಗೆ ದೇವಶಕ್ತಿಯ ಕೆಳಪಯಣವೂ ಉತ್ಕಟ ಆನಂದದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಬಳಿಕ ಜೀವ ಜಗತ್ತುಗಳನ್ನು ತಬ್ಬಲಿ ಮಾ ಡುವುದು 'ಸಿಡಿಲು' ಕವಿತೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಅನುಭವ ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಭವ ಅನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕವಿಗಳಿಗೂ ಆಗಬಹುದು. ತನ್ನ ಸಧ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಫೋಟಗೊಳಿಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಬೇತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿ ಪಡೆ ದಿದೆ. ಕೋಲ್‌ರಿಜ್‌ನ 'ಏನ್‌ಶಿಯಂಟ್ ಮಾರಿನರ್' ನಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಇದೇ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಯಶಸ್ವೀ ಕವಿಗಳ ಹಾಗೆ, ಬ್ಲೇಕ್,

ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್, ಎಲಿಯೆಟ್‌ರ ಹಾಗೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಬ್ಲೇಕ್ ''Without Contraries no Progression'' ಅಂದಿದ್ದು.

ದ್ವಂದ್ವಗಳ, ವಿರೋಧಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯೂ ಶಕ್ತ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲ ಸೆಲೆಯಾಗಬಹುದೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಂದ್ರೆ, ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಕೇವಲ ಸತ್ಯಾತಿಶಯಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ದಟ್ಟ ವಿವರಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಮಾಯಾ ಕಿನ್ನರಿ'ಯಂಥಾ ಅವರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಉತ್ಕಟ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಕವಿತೆಗೆ ಸ್ಫೋಟಕ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ದಂಗುಬಡಿಸುವಷ್ಟು ದಟ್ಟ ವಿವರ, ಪ್ರತಿಮೆ, ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಿರೋಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಳಿಸುವುದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯಯೋಗದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಗುರಿ. ಅಲ್ಲಮನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲೆಗಳು ಒಂದರ ತಲೆ ಒಂದರ ಬಾಯಾಗಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಗಳು ಮನೆಮಾಡಿವೆ. ಆದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯಯೋಗ ಮಿತವಾದ ವಿವರಗಳ ಮೂಲಕ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಅದರಾಚೆಗಿನ ಜಂಗಮ ಸಮತೋಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

೪

ವಚನಕಾರರು 'ಲಿಂಗದ ವಿಕಳಾವಸ್ಥೆ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವ, ಸಂತಯಾನ್ ದಿ ಕ್ರೂಸ್ 'ಆತ್ಮನ ಕಾಳರಾತ್ರಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ' ಕವಿತೆಯ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಭಾವ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ. ಕವಿತೆಯ ಒಳ ವಿವರಗಳಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ನಾಟಕೀಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ' ಕವಿತೆ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವವನು ಅವಳ ಮಗ. ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎದ್ದೇಳುವಂತೆ ಅವನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಮೊಲೆಹಾಲಿ

ಗಾಗಿ ಹಲುಬುವ ಕಂದಮ್ಮನಲ್ಲ! ಅವಳ ಮನದ್ಹಾಲು ಬೇಡಲು ಬೆಳೆದು ನಿಂತವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಕೇಳಿಸಿಯೂ, ಕೇಳದ ಹಾಗೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನದಲ್ಲಿ 'ಶಿಶು ತನ್ನ ತಾಯ ಹೆಣನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೆಸರ ಹೇಳುತ್ತಿರ್ದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇದು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಸ್ವಂತ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ವಿವರ ನೆರವು ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಅವರ ತಾಯಿ ಅಂಬಕ್ಕನವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಸಂಬಂಧ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಹಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಂಬಕ್ಕನಿಂದ ಆಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನೆನೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ಐಕ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಮಧುರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವರು ಅಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದು ತನ್ನ ದೇಹ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನಲ್ಲ, ಮನದ್ಹಾಲನ್ನು ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೀರಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಹಸಿದಿದ್ದಾನೆ.

ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಯೌಗಿಕ ಅಥವಾ ಅನುಭಾವೀ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅಪರೂಪ ಆದರೆ ಈ ಕವಿತೆಯ 'ಪೃಥಿವೀ' ಮತ್ತು 'ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ' ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥಗಳೂ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಪೃಥಿವೀ' ತತ್ವ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದ ತತ್ವ. ಈ ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಿನೀ ಶಕ್ತಿ ಸರ್ಪರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮೂಲ ಕುಂಡಲಿನಿಯನ್ನು ಮೇಲು ಮುಖವ ಮಾಡಿ ನಾಲು ಕೋಣೆ ಕೋಣೆಂದು ಹೊಗಿಸಿ ತಾಲು ಚಕ್ರದ ಮೇಲಣಾಲಯಕೆ ಕಳಿಸುವುದು ಯೋಗದ ಕ್ರಮವೆಂದು ಸಪ್ಪಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥ ಪರಂಪರೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದ 'ಏಳಮ್ಮ'ದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ 'ಏಳು' ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಏಳು ಕನ್ನಿಕೆಯರು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲೂ 'ಏಳು' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ ಮಲಗಿರುವ ಕುಂಡಲಿನಿ ಷಟ್‌ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಸಹಸ್ರಾರವೆಂಬ ಏಳನೆಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಗುಹೇಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥ

ಛಾಯೆ ಇರುವ ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕವಿತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಟಕೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

"ಮೊಲೆಹಾಲು ಸಾಕವ್ವ ಸವಿಲಾಲಿ ಬೇಕವ್ವ
ಮುದ್ದಾಡಿ ರಮಿಸಿ ಮೈದಡೆವ/ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥"

ಕವಿತೆಗೆ 'ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕವಿತೆಯೊಳಗಡೆ ಭೂಮಿತಾಯಿಯನ್ನು 'ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ತಾಯಿಗೆ 'ಪೃಥ್ವಿ' ತತ್ವವನ್ನೂ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ತಾಯಿತನವನ್ನೂ ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೈಹಿಕ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಮೊಲೆಹಾಲು ಮಗನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಾನಸಿಕ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಮುದ್ದು, ಅಪ್ಪುಗೆ, ಮನದ್ಹಾಲು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿ ಪೃಥಿವಿಯ ಮೈಚೆಲುವು. ಹೂವಿನ ಮಕರಂದ, ಹಣ್ಣಿನ ಮಾಧುರ್ಯ ಅವನ ದೈಹಿಕ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದರೂ ಮಾನಸಿಕ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

"ಚಂದರಸ ಚೆಲುವೀಕಿ ಇಂದರಸ ಹೋಲೀಕೀ
ಮೈಹೀಂಗ ನಿನ್ನ ಮನಹ್ಯಾಂಗ । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥"

ಹಿಂದಿನ ಕಾರಿರುಳು, ಇಂದಿನ ಹೊಬಿಸಿಲು, ಹಿಂದಿನ ಮರೆವು, ಇಂದಿನ ಅರಿವು, ಕತ್ತಲೆಯ ಆ ಸೋಂಕು, ಹೊಬಿಸಿಲ ಈ ಮುಂಕು, ಕಪ್ಪು, ಬಿಳುಪು—ತಾನು ಕಂಡುಂಡ ಸಿಹಿ ಕಹಿ ಅನುಭವದ ದ್ವಂದ್ವಗಳೆಲ್ಲವೂ 'ಕುರುಡು'.

"ಕಾಣದ ಆ ಕುರುಡು ಕಾಣುವ ಈ ಕುರುಡು
ಕಂಡೇನು ಕಾಣದಿದ್ದೇನು । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥"

ಈ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ನಡುವಿನ ಬಾಳು ಆಸೆ ತೀರಿಸದ ಅರಿವು, ಇದ್ದಿಲ್ಲದಂತೆ ಪರಿ ಮಗನ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅರಿಬಿಸುಕು

"ಕಿಂಭೂತ ಕೊರಡೊಂದು ತುಂಬೀತು ಕೊನರಾಗಿ
ಹೂವಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥"

ಮಗ ಎಷ್ಟು ಹಲುಬಿದರೂ ತಾಯಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ-ಸತ್ತ ಹಾಗೆ
"ಎಲ್ಲೀಯ ಈ ನಿದ್ದಿ ಕಾಳನ ಕರಿ ನಿದ್ದಿ
ಇದ್ದೇನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದೇನು । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥"

ಇದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, 'ಒಳಗೆ ಸತ್ತು ಹೊರಗೆ ಆಡುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂಬಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ. ಇದನ್ನೇ ಎಲಿಯಟ್ 'Life-In-Death, Death-In-Life' ಎಂದದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿವರೆಗಿನ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಗ ತಾಯಿ ಮಲಗಿರುವುದು ನಿದ್ದೆಯಿಂದಲೊ, ಸಾವಿನಿಂದಲೊ ಎಂದು ಹೆದರಿಯೋ ಏನೋ ದೂರ ಕೂತು ಹಲುಬುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ತುಟ್ಟತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಅವಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಅಲುಗಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ದಾರುಣಕ್ಷಣ.

'ತಟ್ಟಿದರು ಮಿಸುಕಿಲ್ಲ ಹಲುಬಿದರು ಉಲುವಿಲ್ಲ
ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ತಟಕು ಅಲುಗಿಲ್ಲ । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥'

ಆಗ ಮಗನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಇದು ಮೃತ್ಯುವಲ್ಲ. ಮುಸುಕು ಮುಸುಕನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ "ನೀನು ನಿನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ" ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕದಕ್ಕೆ ಜೀವಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇವಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿಯ 'ಮಾರೀಯ ಮುಸುಕು' ತನ್ನ ಜೊತೆ ಆಟವಾಡಲು ತಾಯಿ ಈ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ, 'ನಿನಗಾಟ ನನಗ ಎದೆಗಿಚ್ಚು' ಆದರೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಂದು ಆಗಿಸಬಲ್ಲ, ನೆನೆದು ನಾಟಿಸಬಲ್ಲ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಕದ್ದು ಕೂತಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇದು ಸಾವಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆ ಎಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಗ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ.

‘ಹಾಲು ನಿದ್ದಿ ತೊರೆಯೆ ಜೇನು ನಿದ್ದಿ ತೊರೆಯೆ
ಸಕ್ಕರೆಯು ನಿದ್ದಿ ತೊರೆದೇಳು । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥’

ಆದರೀಗ ಆ ತಾಯಿ ಸವಿಗನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಮಗನ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.

‘ಕನ್ನಸೀನ ಕನ್ನಕ್ಕಿ ಮನಸೀನ ಮಾಯಮ್ಮ
ಎಚ್ಚತ್ತು ತಾಯಿ ಎವೆಬಿಚ್ಚ । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥’’

ನಿದ್ದೆ ಕನಸುಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅವಳು ಏಳುವ ತನಕ ಅವನ ಜೀವ ತಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ‘ಏಳದೆ ಜೀವ ಕೇಳದ’ ಕೊನೆಗೆ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ತಾನು ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದು ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರು, ಕಾವು ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೆಂದು ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ ತನಗೇ ಅವಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

‘ಈ ಗಾಳಿ ನಿನ್ನುಸಿರ ಈ ಬೆಂಕಿ ಮೈಗಾವ
ಮುದುಡೀದ ಮೊಗ್ಗಿ ಅರಳೀಸ । ಏಳವ್ವಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ॥’’

ಮುದುಡೀದ ಮೊಗ್ಗಿ ಅರಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಎವೆಬಿಚ್ಚುವ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವ ಹಾರೈಕೆ ಇದೆ. ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀಯನ್ನು ‘ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ’ಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಇದೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕನಾದ ಮಗ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ದೂರದಿಂದ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ವಿವಿಧ ಆಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ (Gestures) ಮತ್ತು ಬಯಕೆ, ಭಯಗಳ ನಡುವೆ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಾದ ಮಗನ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಸೂಚನೆಗಳು ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಗಾಢವಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೇವಲ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವ–ಜಗತ್ತುಗಳ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಕವಿತೆಯು ದುರಂತಮಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿ (Tragic Ecstasy) ಪುರಾಣ

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸರಳತೆಯಂತೆ (Mythopoeic Simplicity) ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕವಿ ತೋರಿರುವ ಇತಿಮಿತಿಯ ಎಚ್ಚರ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವಂತಹದ್ದು. ಅನುಭವದ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿ ಕತ್ತಲು-ಬೆಳಕು, ನಿದ್ದೆ ಎಚ್ಚರ ಮೊಲೆಹಾಲು-ಮಸದ್ದಾಲು ಕೊರಡು ಕೊನರುಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಣತಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗುವ ಬಣ್ಣಗಳು ಕಪ್ಪು, ಬಿಳುಪು ಮಾತ್ರ. ಅದು ಕತ್ತಲು-ಬೆಳಕುಗಳ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಚೀಣಾ ಮತ್ತು ಜಪಾನಿನ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಮತ್ತು ಲಿಯೊನಾರ್ಡೋನ ತಂತ್ರವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಣರಂಜಿತ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಓಕುಳಿಯಾಡುವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯ ಕೌಶಲಕ್ಕೂ, ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮಿತಬಳಕೆಯ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಇಂಥದೇ ವಸ್ತುವನ್ನುಳ್ಳ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಮೊದಲಗಿತ್ತಿ' 'ಮನುವಿನ ಮಕ್ಕಳು' 'ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚಲುವಿ' ಕವಿತೆಗಳ ಜೊತೆಗಿಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು.

ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯ ಆರಾಧನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರ 'ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಆಸ್ವಾದವೆ ಇದೆಯೆ ಹೊರತು ಆರಾಧನೆ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕವಿತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಉತ್ಕಟ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿದೆ.

ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಮಧುರಚೆನ್ನರು 'ಏಳವ್ವಾ ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ !' ಪದಪುಂಜದ ಪುನರುಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕವಿತೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಉತ್ಕಟತೆಯನ್ನೂ, ಮಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಆಕರ್ಷಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಈ ಕವಿತೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಾಮುಷ್ಟಿಕ ಆಶಯವನ್ನು. 'ಪೃಥ್ವಿ' ಮತ್ತು 'ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ' ಶಬ್ದಗಳ ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಯೋಗಿಯೊಬ್ಬನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಪೃಥ್ವಿ-ತತ್ವವನ್ನು ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ ಹೊರಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಜೈವಿಕ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮಗನಿಗೆ ಅವಳ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರೇಮ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುದ್ದಾಡಿ ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದು ನೀಡುವುದು ಹಾಲು ಉಣಿಸುವ ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರೀತಿ. ಕಂಡೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿರುವ

ಯೌಗಿಕ ಸಂಕೇತಗಳಿಗೆ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಯಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಾತಳಿಯ ಅರ್ಥ ಗಳು ಇಲ್ಲದಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಮುಸ್ಟಿಕ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪೃಥ್ವಿ ಶಬ್ದದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದ ಕವಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಬದುಕಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಅನುಭಾವೀ ಕವಿಗಳೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದರೂ 'ದೇವತಾ ಪೃಥಿವೀ' ತನ್ನ ಮಾನವೀಯ ತುಡಿತಗಳಿಂದಲೇ ಒಂದು ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯ ರಚನೆಯಾದದ್ದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಅರ್ಥಗಳು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮಧುರಚೆನ್ನರ 'ನನ್ನನಲ್ಲ' ಕವನದ ಪೂರ್ವ ಸೂಚನೆ ಅವರ 'ಮಧುರಗೀತ'ದಲ್ಲಿದೆ, ಆದರೆ ಕವಿತೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕುರಿತ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಚರ್ಚೆ ಯನ್ನು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕವನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ ಚಿತ್ರಕ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ರಮ್ಯವಾದುದು.

"ಮನದೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ನೆನಪಾದರಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ
ಮುಗಿಲೊಳಗೆ ಎಳೆಚಂದ್ರ ಮೂಡಿದಂತೆ
ಬನದೊಳಗೆ ಕೇರಳದ ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿಯಂತೆ
ಗರಿಬಿಚ್ಚಿ ಗಂಡು ನವಿಲಾಡಿದಂತೆ"

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ದೇವ ಮಾನವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಮಾನವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಮಾನವ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಕಾಣದ ಅವರು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಯೂ ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನೇ ಅವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

"ಹೀಗೆ ನಾ ಬಾಡಿರಲು ನಿನ್ನ ಗಾಳಿಯು ಬಂತು
ಸುಳಿಗಾಳಿಗಾಗನಾ ಚೇತರಿಸಿದೆ
ಕೂಗಿ ಮಳೆ ಬೇಡಿದರೆ ಗಾಳಿಯಾದರೂ ಬಂತು
ಇಷ್ಟಾದರೆ ನಾ ಧನ್ಯ ಧನ್ಯನೆಂದೆ"

'ಪ್ರೀತಿಯಂಥಾ ವಸ್ತು ಭವದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆ' ಎಂದ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು

ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿವು. ಸ್ನೇಹ, ದಾಂಪತ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳನ್ನೇ ಗುರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

"ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ್ನೊಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ
ಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಜೀವ ಕೇಳದಲ್ಲಾ
ನಲ್ಲೆ ವಾಸಂತಿ ತಾ ಜೀವದಾ ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ
ಮೂವರೂ ಅಗಲದಾ ಪಥಿಕರಿಲ್ಲಿ"

"ಬೆಳದಿಂಗಳಿರುಳಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲಿ
ಸಪ್ಪಳಿಲ್ಲದ ಶಾಂತ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿಳಿಯ ಟೀವಕ್ಕಿ ಮತಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಂತೆ
ನಾವಾತ್ಮ ಯಾತ್ರಿಕರನಂತದಲ್ಲಿ"

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಆತ್ಮಯಾತ್ರೆಯ ಪೂರ್ಣ ಕಥನ 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗು ತ್ತದೆ. ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಕಂಡರಿಯದ ಪ್ರಿಯತಮನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕಥಾಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಹುಡುಕಾಟದ ವಿವಿಧ ಭಾವಕ್ಷಣ ಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಾಮೂರ್ತ ಅನುಭವಗಳು ಮೂಡಿಬರುವ ರೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಸಲಿಲಗತಿಯ ಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ರೂಪುತಾಳುತ್ತದೆ.

"ನಿಲ್ಲು ನಿಲೆಲೆ ನವಿಲೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೇಸು
ಕಣ್ಣ ಬಣ್ಣಗಳೇಸು ಎಣಿಸಲಾರೆ।
ಎಲ್ಲ ರೂಪಿಸಿದವನು ಎಲ್ಲಿ ತಾನಡಗಿದನೆ
ತಾಳಲಾರದು ಜೀವ ಹೇಳಬಾರೇ"

ಬೆಳದಿಂಗಳಿರುಳಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ನಡು ರಾತ್ರಿಯಲಿ
ಸಪ್ಪಳಿಲ್ಲದ ಗಪ್ಪುಗಾರಿನಲ್ಲಿ।
ಕೊಳದ ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ ಟಿಂವ್‌ಗುಡುವ ಟೀಂವಕ್ಕಿ
ನೀನಾರೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ ನಲ್ಲನೆಲ್ಲಿ"

ಒಳಜಗತ್ತಿನ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಕವದಲ್ಲಿ ಹಲಸಗಿಯ ಸುತ್ತಲ ವಿವರ

ಗಳು ಇಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಅನುಭಾವೀಕರಿಗೆ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಐಕ್ಯಾನುಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ನಾಲ್ಕನೆ ಎಸಳಿನಲ್ಲಂತೂ ಕವಿ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಶ್ಶಬ್ದಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ, ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ, ದಾಳಿ ಇಕ್ಕುವ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಯಲನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಭುದೇವರ ಉಕ್ತಿಯ ಬೆಡಗನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ದೀರ್ಘ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಕೈಹಾಕದೆ ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಬಹುವುದು. ಅನುಭಾವಿ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಈ ಕವಿತೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಮತಪಂಥಗಳ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನ್ಯೆದಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನವ ಲೋಕದ ಇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ವಿವರಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮತ ಧರ್ಮ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಸಹಜತೆಯೂ ಭಕ್ತಿಕಾವ್ಯದ ಉತ್ಕಟತೆಯೂ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಯಮವೂ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡಿವೆ. 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ'ದ ಭಾಷೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಕವಿತೆಗಳ ಭಾಷೆಗಿಂತಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆ ಕವಿತೆಗಳು ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಈ ಕವಿತೆ ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇರಬಹುದು. ಆ ನಂತರ ಅವರು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

"ಬುದ್ಧಿ ಭಾವದ ಸೀಮೆ ಇಲ್ಲಿಗಾಯಿತ್ತಯ್ಯ
ಮುಂದೆ ದೇವನ ದಿವ್ಯ ರಾಜ್ಯವಯ್ಯಾ
ಇಷ್ಟವು ಹಮ್ಮೆಲ್ಲ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣಾಗುತಲೆ
ಕೈಮುಗಿದು ಶರಣು ಶರಣೆಂಬುದಯ್ಯಾ"

ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಅದೇ ಮಟ್ಟದ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭವಾದರೂ

ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೇ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆ 'ನನ್ನ ನಲ್ಲ'ದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮೂಡಿದೆ :

ತಂದೆ ನೀ ಕಣ್ತೆರೆಸಂದಿಗರುಣೋದಯವು
ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ

ಆದರೆ ಕವಿ ಅಥವಾ ಯೋಗಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷುದ್ರತೆ ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಒಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವರಿವರಾ ಗಲಿಬಿಲಿಯದು ಜೀವಾ
ಅವರಿವರಲಿ ನೀನೇಕೋ ಜೀವಾ !

ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಕ್ಷುದ್ರತೆಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಅವರ ಯಾವ ಕವಿತೆಯಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥ ನೀಡುವುದು ದೇವ ಮಾನವರ ಸಂಬಂಧದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಕೇಡುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೆರಳದ ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ಥಿತಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿದೆ. 'ಸಲಿಗೆಯ ಸಲ್ಲಾಪ'ದಂಥ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮಗೇಡಿಗಳು ಜಗದಲಿ' ತುಂಬಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ಧರ್ಮದ ತಂದೆ'ಯೇ ಕಾರಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮಾನವಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಅವರನ್ನು ದೇವನ ಬಳಿಗೊಯ್ಯುವ ಸಾಧನಗಳು. ಅವರ ಮಧುರಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟು ಮಧುರ ಸಂಬಂಧಗಳಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವೂ ಮಧುರ ಸಂಬಂಧಗಳೇ 'ಆತ್ಮ ಯಾತ್ರೆ'ಯ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳನ್ನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಆಹಾರ ಎಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ನಮ್ಮ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಭಿನ್ನರಾಗಿರುವುದು ತುರೀಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೊದಲು ಮಾತ್ರ. ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮಹಾನ್ ಸಂತರೆಲ್ಲರೂ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಎರಡನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಮಧುರಚೆನ್ನರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ ಅಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರಿಂದ. ಅರವಿಂದರು ಜನಸಮಾಜ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಅಹಂಕಾರದ ಬೃಹದ್ರೂಪವೆಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ

ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನಂತೆ ಗಣಸಹಿತ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೆಂಬ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತು ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗಂತೂ ನಿಜವಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾದ ಜೀವಶಕ್ತಿಯ ಏರಿಕೆ ಅವರ ನಂತರದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೈದಾಳಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ.
ಅವರೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಾವ್ಯ ಅನಂತವಾದುದು:

ಅನ್ನಬಹುದೇನಯ್ಯ ಹಾಡು ಮುಗಿದೀತೆಂದು
ಜನ್ಮದಾಕಾಶದಲ್ಲಿದರ ಬೇರು
ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆಷ್ಟು ಕಂಡೀತು ಕನಕಾಚಲವು
ಕೊಡಕೆ ಹಿಡಿದೀತೆಷ್ಟು ಕಡಲ ನೀರು ।

ನನ್ನ ನೆನಪುಗಳು *

— ಆನಂದಕಂದ

ನನ್ನ ತಾಯಿ :

ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾನವತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವಳು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ರಾಧಾಬಾಯಿ. ಅಂತಹ ತಾಯಿ ನನಗೆ ದೊರೆಯದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಜೀವನದ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಜೀವನದ ಪ್ರಭೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಕಂಕಣವಾಡಿ ಒಂದು ದೇಸಗತಿಯ ಊರು-ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಮುತಾಲಿಕ ದೇಸಾಯರಾಗಿದ್ದ (ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಭಾರಿಗಳು) ಮನೆತನವೇ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ತವರುಮನೆ. ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಮಹಾರಾಜರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಆಸೆಗಾಗಿ ಕಂಕಣವಾಡಿಯ ದೇಸಗತಿಯೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ದೇಸಾಯರ ಜಮೀನು, ಭೂಸಂಪತ್ತಿಗಳು ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟವು. ದೇಸಾಯರು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೇಸಾಯರಾಗಿ ಉಳಿದರು. ಜನರದೊಂದು ರೀತಿ. ಸಂಪತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಇದ್ದಾಗ ಮಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವರು. ಈಗ ದೇಸಾಯರ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲದಂತಾದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ರೈತ ಜನರು ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು ? ಆದರೂ ಮೊದಲಿನ ಮಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ ದೇಸಾಯರು

* ದಿ|| ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಆತ್ಮಕಥೆಯ ಕೆಲವು ಪುಟಗಳು-ಅವರ 81 ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಬರೆಸಿದ್ದು. —ಸಂ.

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ತಾವೇ ಮನ್ನಿಸಿ ಜನರಿಂದ ಸಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂತಲೇ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲ– 'ಕಂಕಣವಾಡಿಯ ದೇಸಾಯರು ಕರೆದು ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು' ಎಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಸಾಯರ ಮೊದಲಿನ ವೈಭವವೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವರಿಂದ ಖುಷಿಯನ್ನು (ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಕೊಡುವ ಸಂಭಾವನೆ) ಪಡೆದ ಭಾಟರು, ಮೇಳದವರು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಸಾಯರ ಗತಿಯೇ ಹೀಗಾದಾಗ ಅವರ ಮುತಾಲಿಕರ ಮನೆತನದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಾಗಿರಬೇಕು ?

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಮುತಾಲಿಕ ದೇಸಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದವರು. ಅವರ ಐದನೆಯ ಮಗಳು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಬ್ಬಲಿಯಾದುದರಿಂದ ಕೋಳಿವಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಮ್ಮ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಳೆಯತನವನ್ನು ಕಳೆದವಳು. ಅವಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತುಳಸಮ್ಮನೆಂಬ ಕುರುಡು ವೃದ್ಧೆ ಇದ್ದಳು ಅವಳು ಒಬ್ಬ ಬಾಲವಿಧವೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವಳು. ಹರಿದಾಸರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ, ಗೋಕಾವಿಯ ಅನಂತಾದ್ರೀಶರ ಕವನಗಳನ್ನು ಮುಖಪಾಠವಾಗಿ ಅಂದು ತೋರಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೂ, ವೈಷ್ಣವರ ತಾರತಮ್ಯದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬ ನಿಷ್ಣಾತಳು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ಅವಳಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣವಷ್ಟೇ ಅಷ್ಟೇ. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಲಿತವಳಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಗೃಹಿಣಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಎಳೆಯತನದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಿತವಳು.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುವ ಒಂದು ಜಾನಪದ ಗೀತವನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ಕೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ನೆನಪು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

> ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸವತಿರುವ ಮನಿಬ್ಯಾಡ,
> ಸಾವಿರದಮ್ಯಾಲ ಐನೂರು । ಕೊಟ್ಟರೂ
> ಮಲಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನಿಬ್ಯಾಡ ॥

ಇದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಪರಾಧೀನಳಾಗಿ ಬಾಳುವ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಇವೆರಡನ್ನು ಅನಿವಾ

ಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸವತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಲಮಕ್ಕಳು ಇರುವ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಬಾಳು ಸುಖದ್ದಾಗಿ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರ ತಾಯಿ ಕುಂತಿಯ ಜೀವನದಂತೆ ಕೊನೆವರೆಗೂ ವನವಾಸದ ಬಾಳನ್ನೇ ಬಾಳಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಮನ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಅವಳ ವನವಾಸವನ್ನು ದುಃಖದ್ದಾಗಿ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಓರಗಿತ್ತಿಯಾಗಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗಿ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಇಪತ್ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಅಂತರ. ಆದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ಮಲಮಕ್ಕಳ ವಿಷಮ ಭಾವನೆಯು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಓರಗಿತ್ತಿಯ ದಾಯಾದಿ ಮತ್ಸರ ಭಾವನೆಯು ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಸ್ಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಗಂಡನೊಬ್ಬ ಸರಿಯಾಗಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಎಂದೋ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ದುಃಖದ ಕಾವು ಇವಳಿಗೆ

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಲಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರೆಂದು ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಕಂಡವಳು. ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಇದ್ದರಾದರೂ ಪರಿಸರವು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕುಮಲಕುಗೊಳಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಲತಾಯಿಯ ದ್ವೇಷದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಊದಿ ಆ ಮುಗ್ಧ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮಂಕುಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನವನ್ನೂ ವಿಷಾದದಲ್ಲಿಯೇ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಥಮ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದರ ಸೌಖ್ಯವು ಅವಳಿಗೆ ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಬಂಜೆತನದ ನಿಂದೆಯೊಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಜನರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನೆತ್ತಿ ಅಣಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡತೊಡಗಿದರಂತೆ. ಆಗಲೂ ಇದೊಂದು ಹೊಸ ದುಃಖವೆನಿಸಿ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಿ ನಿತ್ಯದಂತೆ ತನ್ನ ಗರತಿಯ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಸಿರನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವ ಜನರ ಬಾಯಿಗೆ ತಡೆ ಹಾಕಿದಳು. ಚೊಚ್ಚಲು ಬಸಿರಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆಲ್ಲವೂ

ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಆ ದಿನಗಳೆಂದರೆ ಜೀವನದ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ತಂಪಾದ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸರಿ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಾಣಂತಿತನಗಳು ನಡೆದವು. ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಐದನೆಯವನು. ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸುವನ್ನು ನೀಗಿದ್ದವಂತೆ. ನನ್ನ ತರುವಾಯ ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು, ಒಬ್ಬ ತಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಒಟ್ಟು ನಾವು ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರು ಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಐದು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಕರುಳನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತೇ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೃಪ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳದು ತುಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಡೆದ ಮನಸ್ಸು. ದೇವರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ. ದೇವರ ಭಜನೆಯನ್ನು ಅವಳು ನಿತ್ಯವೂ ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ಮಾಡುವಳು. ಬೆಳಗಿನ ಐದು ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ಎದ್ದವಳು ಗಜೇಂದ್ರ ಮೋಕ್ಷ, ಉದಯರಾಗ, ಅನೇಕ ದಾಸರ ಪದಗಳು, ಮನೆವಾಳ್ತೆಯ ಹಾಡು ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ದಿನದ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸುವಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಮಡಿಯಿಂದ ದೇವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪೀಠದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಪೂಜೆ-ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಳು. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವಂತಹವು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹವು. ಅಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಂತಹವು ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಗ್ಧ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳೂ, ಮಂತ್ರಗಳೂ ಅವಳ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಮರೆಯಾದವು. ನನ್ನ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಳಾದರೂ ಸಾವಿನ ನೆಲೆಯನ್ನರಿಯದ ನನಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಹಾನಿ ಆ ಬದುಕಿನ ಕೊಂಡಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಹದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರವೇನೂ ಆರ್ಥಿಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಂತಹುದಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ

ತಾಯಿಯ ಬಗೆಯಾದ ಹಿತದ ಕೈಯ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಹಬ್ಬ-ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹರಿದಿನ ಇವೆಲ್ಲ ಯಾವ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವದು ಹಾಲು-ಹೈನು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಆಕಳುಗಳು ಒಂದೆರಡು ಎಮ್ಮೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾವು ಎಳೆಯತನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಹೈನದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಊಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಯು ಆಗ ನಮಗೆ ಬೇಡವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಇಂದು ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೆ 'ಆಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೃದಯದವಳು' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯ ವೈದ್ಯ ಮನೆತನವಿತ್ತು. ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಆ ವೈದ್ಯ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯರು ತುಂಬ ಪರಿಣಿತರು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಗಂಡನ ಸಹಚರ್ಯದ ಮೂಲಕ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳು ಅವಳ ಗೆಳೆತನಮಾಡಿ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೂ ಬಳಕೆಯ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಎಂತಹ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಆ ವೈದ್ಯ ಮನೆತನವು ನಮ್ಮ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ, ವೈದ್ಯರೇ ಇಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಊರವರಿಗೆಲ್ಲ ಇವಳೇ ಹಿರಿಯ ವೈದ್ಯಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಳು. ಆರೋಗ್ಯದ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೇ ಇರಲಿ ಊರ ಜನ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಕೈಗುಣವೋ, ಔಷಧಿಯ ಪ್ರಭಾವವೋ ಕಾಣೆ. ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರು ಗುಣಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮಡಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ಯಾರಾದರೂ ರೋಗಿಗಳ ಕಡೆಯವರು ಕರೆಯಲು ಬಂದರೆ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದು ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮಡಿಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನನುಕೂಲವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಊಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೇಳೆಯ ಮಿತಿಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವು ಇಳಿಹೊತ್ತಿಗೆ - ಸಂಜೆಯ ಊಟವು ಸರಿರಾತ್ರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಾಜಹಿತಕಾರ್ಯವೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು

ನಂಬುಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಇಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸವು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಈ ಔಷಧಿಯ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಅವಳು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೇಳುವ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಲ– ಬೆಳಗಿನ ಎಂಟು ಗಂಟೆ. ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೂಸೊಂದು ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಶೌಚಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಅನೇಕ ಉಪಚಾರದಿಂದಲೂ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹಣಿಯದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಕೂಸಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಚಿಂತಾಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವಳು ಬೆಳಗಿನ ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಕೂಸಿನ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ದೀನ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಸಿನ ತ್ರಾಸನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೂಸಿನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಮತ್ತೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಯಾವುದೋ ಬಿರುಸು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಿದುದರಿಂದ ಅದು ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಒಂದು ಗಂಟು ಸೀಗೇಕಾಯಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕಲ್ಲಮೇಲೆ ತೇಯಿಸಿ ಬಂದ ರಾಡಿಯನ್ನು ಕೂಸಿನ ಗುದದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಎರಡೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಉಬ್ಬಿದ ಗೋವಿನ ಜೋಳದ ಕಾಳುಗಳು ಸಟ್....ಸಟ್....ಎಂದು ಸಿಡಿಯತೊಡಗಿದವು. ನಾಲ್ಕಾರು ಕಾಳುಗಳು ಸಿಡಿದ ಮೇಲೆ ಶೌಚವು ಸರಾಗವಾಗಿ ಕೂಸುವು ಆಡತೊಡಗಿತು.

ಕೂಸಿನ ತಂದೆ–ತಾಯಿಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೇನು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಾಯಿ ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಅವರು ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಸಹಜ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ "ಐದಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ರಿ ಸಾಕು" ಅಂದಳು. ಇಷ್ಟೇನೇ ಅಂದುಕೊಂಡ ಆ ರೈತ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಐದಾಣೆ ರೊಕ್ಕವನ್ನು ಎಣಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಕೂಸಿನೊಂದಿಗೆ ನಗುನಗುತ್ತ ಹೋದರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಐದಾಣೆ

ಕೇಳಿ ಪಡೆವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು. ಏಕೆ ಕೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ– 'ಇಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ನನಗೀಗ ತಪ್ಪೆನಿಸುವದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದ್ದಂತೆ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಯಸಬಾರದು. ಈ ಐದಾಣೆ ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ನನ್ನ ಒಂದು ಅಡಚಣೆಗಾಗಿ. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಬಳೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಬಳೆಗಾರನಿಗೆ ಐದಾಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಐದಾಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಬಳೆಗಾರನ ಸಾಲಕೊಟ್ಟು ಮುಕ್ತಳಾಗುವೆನು. ಈ ಅನಿವಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಪಾಪಫಲವನ್ನು ನಾನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಋಣಿಯಾಗಿರುವದು ಕಷ್ಟ' ಎಂದು ತಾಯಿ ನುಡಿದಳು....ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಒಂದೊಂದು ಗುಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವದೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಪುಟಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಬಗೆಗಿನ ಜನಾದರಣೆಯು ಬೆಳೆಯಲು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಈ ಉಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಪ್ರೀತಿಯ ಫಲವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬರಗಾಲದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಗರನಾಳದ ಜನತೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಅಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಬೆಳೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಕಿದಂತೆ ಸಲಹಿದರು.

1919 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನೇ ಗೀಳಂಕಿರಿಸಲು ಬಂದ ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ಬೇನೆಯು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. 1500 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 25–26 ಜನರನ್ನು ಆ ರೋಗವು ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ರೋಗದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಪುರುಸೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಮನೆಗೂ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಬರುವದರಲ್ಲಿಯೇ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಬದುಕಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಆ ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ರೋಗವು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಲಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ದ್ವೇಷದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯಾಯಿತು.

ಅಣ್ಣು ಮದುವೆ; ಆವನ ತಂಗಿಯ ಮದುವೆ

ನನ್ನ ಮೊದಲ ಕವನದ ನಾಯಕನಾದ ಅಣ್ಣೂನ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ

ಶೂಗಿದೆ. ಅವನಿಗೀಗ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ. ಅವನ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಹದಿನಾರರ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ಹಿಂದೆ ಕಂಡ ಜೊಲ್ಲು ಸೋರುವ ಬಾಯಿ, ಗೂರಲು ಮುದುಕರಂತೆ ಎಡೆಬಿಡದ ಕೆಮ್ಮಲು. ಗಾರಿಗಾರಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಗುಳುವ ಕಫ. ಉಟ್ಟ ಪಂಜೆಯನ್ನೋ, ಹೊತ್ತ ಶಲ್ಯವನ್ನೋ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತ ಎಂಜಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಗಬ್ಬು ವಾಸನೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದವು. ಅಪ್ಪನ ವಶೀಲಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇಯತ್ತೆ ವರೆಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯನ್ನು ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಮದುವೆ. ಈ ವರ್ಷ ಅಂದರೆ ೧೯೯೦ ನೇ ವರ್ಷ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮದುವೆಯಾಗುವದೆಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ನನಗೆ ಕೂಡ “ಅಬ್ಬಾ! ಅಣ್ಣುನ ಮದುವೆಯೇ ?” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಯಾವ ನಿಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ! ಅಪ್ಪನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಮಗನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಪ್ಪ ರಾಮಣ್ಣ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕರೆಯುವೆವು. ದಾಯಾದಿ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಮಗೆ ಅಣ್ಣನಾಗಬೇಕು. ಅವನ ಹಿರಿಯತನದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆತನವನ್ನು ನೋಡುವಂತಿತ್ತು. ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಸರಕಾರದ ಸೆರೆಮನೆ ಕಂಡವನಾದರೂ ಅವನ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ವಶೀಲಿಯ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಘನತೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಫೌಜದಾರಿ, ಸಿವ್ಹಿಲು-ಕೇಸುಗಳಿಗಾಗಿ ಜಮೀನು ಸಂಬಂಧದ ತಂಟೆಗಳ ನೆಪದಿಂದಾಗಲೀ, ಸಾಲದ ಹಣದ ಕಾಗದ-ಪತ್ರಗಳಿಗಾಗಲೀ, ಅವನು ಆಗಾಗ ತಾಲೂಕು ಸ್ಥಳವಾದ ಗೋಕಾವಿಗೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಹಿಡಿತುಂಬ ಹಣವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆತುಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಕ್ಕಳು ತಂದ ಸಿಹಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ತಿಂದು ಸಾಕಾಗಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾವು ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ, ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಗಾಗಿ, ಮುಕುಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಂತಹ ರಾಮಣ್ಣನ ಮಗ ಅಣ್ಣುವಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗದೇ ನಿಂತೀತೇ ? ಅವನ

ಮದುವೆಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಓರಗೆಯವಳಾದ ಅವನ ತಂಗಿ ವತ್ಸಲೆಗೂ ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದಾಯಿತು. ನಿಶ್ಚಯವೂ ಆಯಿತು. ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಮದುವೆಯ ದಿನವು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ವತ್ಸಲೆಗಾಗಿ ನಿಬ್ಬಣವನ್ನು ಕರೆತರಲು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಐದಾರು ಚಕ್ಕಡಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಣ್ಣನ ಮದುವೆಯ ನೆಂಟರು ಗೋಕಾಕದಿಂದ ಬರುವವರಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರು–ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ಕಡಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಯಾಯಿತು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬೀಗರು ಬಂದರು. ಆಗ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲ. ಮದುವೆ ಎಂದು ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದರೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಹಳ್ಳಿಯ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಸೇರುವರು, ರಾಮಣ್ಣನ ಮಕ್ಕಳ ವೈಭವದ ಮದುವೆ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ನಾನೂರು ಜನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು.

ಮೊದಲ ದಿನದ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯಿತು. ಮದುಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆಸುತ್ತ, ಬಾಣ–ಬಿರುಸುಗಳ ಸಂಭ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಅವರವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸೀಮಂತ ಪೂಜಾದಿಗಳು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದವು. ನಮಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಪೂಜಾದಿ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ರುಕೋತಿನ ಮುಂಡಿಗೆಯೂಟದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಮುಂಡಿಗೆಯೂಟದ ಸವಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆವು. ಗೋಕಾಕ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗೋಧಿಯ ಮುಂಡಿಗೆ. ಮಾಡುವವರು ಸವದತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸತ್ತಿಗೇರಿಯ ವಂಶಾನುಗತವಾದ ಅಡಿಗೆಯವರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮುಂಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನ್ನು ಉಂಡೇ ಕಾಣಬೇಕು.

ಮರುದಿನ ಅಕ್ಷತಾರೋಪಣ. ಮದುಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದು ಹಸೆ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ನನಗೆ ಅಣ್ಣುವಿನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾಳೋ ಎಂದು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲ. ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಕನ್ಯೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು, ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿದೆ. ಹುಡುಗಿ ಹತ್ತು–ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದವಳಿರಬಹುದು. ಅಪ್ಪಟವಾದ ಗೌರವರ್ಣದ ಮೈ. ಎಣ್ಣೆ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುದರಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ನಿಡಿದಾದ ಎಸಳುಗೂದಲು. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ತುಟಿ. ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಹ ಕೊನೆಮೂಗು. ತುಟಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನಕ್ಕರೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹಲ್ಲ ಸಾಲು

ವಜ್ರದ ಸರದಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ನಾನು ನೋಡಿ—"ಅಣ್ಣನ ನಸೀಬ ಚನ್ನಾಗಿವೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆಲುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿ ದೊರೆತಳು" ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆಮೇಲೆ ವತ್ಸಲೆಯು ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಾಗ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ವರನೇನೋ ಸರ್ವೇ—ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡ. ವಿಶೇಷ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾವುವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಂದ ಪಟ್ಟಣಿಗ. ಹಳ್ಳಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಗೂ ಪಟ್ಟಣಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನ ರೀತಿಗೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆ. ಆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅವನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೇ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಹಿರಿಯರು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ವಧೂ—ವರರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿದ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳನ್ನು ಆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದೆವು. ಪರಸ್ಪರರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ವಿಧಿಯು ನೆರವೇರಿತು. ಮುಂದೆ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೋಮ ಹವನಗಳಿಂದ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಐದು ದಿನಗಳ ಮದುವೆ. ದಿನ ದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪಕ್ವಾನ್ನದ ಊಟ. ಕೂಡಿದ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ, "ಇಷ್ಟ ಭೋಜನ"ದಿಂದ ದಿನವೂ ಸಂತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಂದ ಗಂಡಿನವರು ಬೀಗರಿಗೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ದೊಡ್ಡ ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಕ್ತರ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದವರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಹತ್ತಿರದವರಾಗಿದ್ದರು. ಎಂತಲೇ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಮದುವೆಯ ಕಾರ್ಯವು ವೈಭವದಿಂದ ಮುಗಿಯಿತು. ಮದುವೆ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ಮರುದಿನ ಧಾರವಾಡದ ಗಂಡಿನ ಬೀಗರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅವರು ಹೋಗುವವರೆಗೆ ನಮಗೆ, ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆಯ ನೆನಪು ಯಾರಿಗೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಗರು ಹೊರಟುಹೋದ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನ ಮೇಲೆ ನಮಗದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ

ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆವು. ಸಿಕ್ಕದಾಗಲು ಬೇಗನೆ, ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ರೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟ ನಿಬ್ಬಣವನ್ನು ತರುಬಿ, ಅವರ ಸಾಮಾನನ್ನು ತಪಾಸು ಮಾಡಿ, ಅವರು ಒಯ್ದ ಆ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಆಳುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಧಾರವಾಡದ ದಾರಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಆಳುಗಳು ವೇಗ ಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದು, ಆ ಗಾಡಿಗಳು ನಾಲ್ಕೈದು ಮೈಲು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ, ತರುಬಿ, "ನಮ್ಮ ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆ ಕಳೆದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೀವೇ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಈ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಆಗ ಆ ಬೀಗರಲ್ಲಿ ಗುಣು ಗುಣು ಮಾತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದನ್ನು, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಳಿದ. ಹಿರಿಯರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಚೀಲವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ನಮ್ಮ ಆಳುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ಊಟದ ಸಮಯವಾದುದರಿಂದ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಆ ಬೀಗರೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರಂತೆ. ಅಂದೇ ಸಂಜೆ ಕಡೆಗೆ ಆ ಆಳುಗಳು ನಮ್ಮ ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಅದು ಬಾರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಐದು ದಿನದ ಸವಿಯೂಟ ನಮಗೆ ಕಹಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ವಿಷಯ, ಆಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ವತ್ಸಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಥಿತಿವಂತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಜ್ಞಾನ–ಸಂರಕ್ಷಕನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಪಾಲಿಗಿದ್ದ ಭೂಮಿ–ಸೀಮೆಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನುವೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ಮಗನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನಂತೆ.

ಆ ವರನೋ ನಾಲ್ಕೈದು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಆತನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ. ಆಗ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ರೇಲ್ವೆ ವರ್ಕ್‌ಶಾಪ್ ಇದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದ ಯಾರೂ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರ ಲಂಚದ ತಾರತಮ್ಯದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ನೌಕರಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಅಳಿಯನು ರೇಲ್ವೆ ವರ್ಕಶಾಪಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂ. ಸಂಬಳದ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದನಂತೆ, ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ

ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದ ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣುವಿನ ಮತ್ತು ವತ್ಸಲೆಯ ಮದುವೆಗಳು. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸುಖವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-560002.

ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

ಕತೆ		ಬೆಲೆ
1984 (ಸಂ :	ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ)	5—00
1985 (ಸಂ :	ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ)	5—00
1986 (ಸಂ :	ಸುಧಾಕರ)	5—00
ಕವಿತೆ		
1984 (ಸಂ :	ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್)	3—00
1985 (ಸಂ :	ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಸೊರಬ)	3—00
1986 (ಸಂ :	ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ)	3—00
ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ		
1984 (ಸಂ :	ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್)	5—00
1986 (ಸಂ :	ಭಗವಾನ್)	5—00
1986 (ಸಂ :	ಶಿವರಾಮು/ಕಾಡನಕುಪ್ಪೆ	5—00
ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ		
1984 (ಸಂ :	ಸಿಸು ಸಂಗಮೇಶ)	3—00
1985 (ಸಂ :	ಬಿ. ಎಸ್. ರುಕ್ಕಮ್ಮ)	5—00
1986 (ಸಂ :	ಎ. ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ)	5—00
ಪ್ರಬಂಧ		
1985 (ಸಂ :	ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿ)	5—00
1986 (ಸಂ :	ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ)	5—00
ದಶವಾರ್ಷಿಕಗಳು—1974—83		
ಕವಿತೆಗಳು		12—00
Ten Years of Kannada Poetry		10—00
ಪ್ರಬಂಧಗಳು		16—00
ವಿಮರ್ಶೆಗಳು		16—00
ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು		16—00

ಸೂಚನೆ : ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಶೇ. 15 ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯ್ತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು

ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ

● ರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವ

ವಾಸ್ತವಮಾರ್ಗದ ಕಥನ ಅಜಮಾಸು ಶತಕದ ಹಿಂದೆ ಸುರುವಾಗಿ ಹೆಗ್ಗೆಯಾದಾಗ ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದು ಹುಟ್ಟಿ ಇದ್ದ ಕಥನ ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಮುಂದುವರಿಕೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಉದಾಹರಣಗೆ ಕಾರಂತರ ಅಥವಾ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ನಡುವೆ ಇರುವ ಏಕ ಅಂಶಗಳು ಅವರ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ರಾಮಾಯಣ, ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ, ಪಂಚತಂತ್ರ, ಕಥಾ ಸರಿತ್ಸಾಗರ, ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ನವ್ಯ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಸಮೇತ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥಾ ಪ್ರಾಕಾರದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ತುಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅಪವಾದಗಳಿವೆ, ಸರಿ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಧನ್ವಂತರಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಷಿಯವರ ಜಡಭರತನ ಕನಸುಗಳು ಮುಂತಾದ್ದು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇವು ಅಪವಾದ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯಧಾರೆಯನ್ನಾಗಿ. ಈ ಮುಖ್ಯ ಧಾರೆ ವಾಸ್ತವ ದಾರಿಯ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವ ವಿವರ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಗ ಆಗುವ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಾರ್ಗದ್ದಾಗಿದೆ.

ಇಂತು ಬೆಳೆದ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳ ನಡುವಿನಲ್ಲಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಮನಸ್ಸು

ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅನೇಕರ ನಡುವಣ ವಿಘಟನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸುರುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುವು. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಇವು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಒಜ್ಜಿಸುವ ಈ ಸಂವೇದನೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥಾ ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ದೂರ ಹೋದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಂವೇದನೆ ಭಿನ್ನಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸಮಾಜ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಮೇತ ನಾವು ಗುರುತಿಸುವೆವು. ಗಿಡಮರಗಳಿಗೆ ಸಮೇತ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿದೆ; ಇದು ನಮ್ಮದೆಂತೋ ಅಂತೇ ಸರಿ ಅವುಗಳದ್ದೂ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವೆವು.

ಈ ಪರಿಯ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದೆಂದರೆ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಪಂಚತಂತ್ರ ಮುಂತಾದವು. ಈಗ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ಕಥನ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಈಗಿನ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಬಾಯಿ ಕೊಡುವ ಹೊಸ ಕಥಾ ಪ್ರಾಕಾರವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವದಾರಿ ಸುರುವಾದಾಗ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥಾ ಪ್ರಾಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಡಿದುಕೊಂಡ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವ/ಸಾಂಕೇತಿಕ ದಾರಿಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸುವುದು ಆಗದು. ಯಾಕೆಂಹೇಳಿದರೆ, ವಾಸ್ತವ ದಾರಿಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮರ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಾದೀತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರವಾಗಲೀ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಲೀ ಬರಿಯ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅವರದ್ದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿರುವ ಪ್ರಪಂಚ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕ್ರೌಂಚಕಾಣಿ. ಅಥವಾ ಮಹಾಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮೈ ಚಿನ್ನಾಗಿ, ಇನ್ನರ್ಧ ಮೈ ಚಿನ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಮುಂಗುಸಿ ಕಾಣ. ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ ಬರಿಯ ಒಂದು ಸಂಗತಿ, ಸಂಕೇತ ಅಥವಾ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳದ್ದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ಅದು ಇದೆ.

೮

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ ಮತ್ತು ವೈದೇಹಿಯವರ ಕೆಲವು ಕತೆಗಳು, ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗರ ಗಿಳಿ ಮತ್ತು ದುಂಬಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಜು ಅವರ ಭೇತಾಳರಾಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಎಂ. ಎಸ್. ಕೆ. ಪ್ರಭು ಅವರ ಕಥೆಗಳು– ಸದರಿ ಲೇಖಕನ ಮೂಗೇಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು– ಇಂತು ಪರಿಕಥನ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಗಾವಾಗಿ ಇವೆ. ವಾಸ್ತವ ಅಥವಾ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಬಳಕೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ– ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪರಿ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಭ್ರಾಮಕಲೋಕದ ಅಂಶವನ್ನು ದಾಟಿ ಈ ಕತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿನ ಕಥನ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಒಂದು ಚಳವಳಿ ಕನ್ನಡ ಕಥನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಗತ್ಯ. ಫ್ಯಾಂಟಸಿ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾದ ಇವು ಪುರಾಣಗಳು–ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ನರಕ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಪುರಾಣಗಳು. ಇವನ್ನು ಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವುದೇ ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು.

ಕಥಾ ಸರಿತ್ಸಾಗರ, ಬೇತಾಳ ಕಥೆಗಳು, ಪಂಚತಂತ್ರ ಮೊದಲಾದವು ಸರ್ವೇತ ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಪುರಾಣಗಳು ಎಂಬುದನ್ನಿಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

○

ಪಂಜೆಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು ನಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಜನಕರೆಂದು ಕರೆಯುವೆವು. ಅವರು ವಾಸ್ತವದಾರಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸರಿ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ'. ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಸಕಲ ಗುಣ ಇರುವ ಸಂಗ್ರಹ ಇದು. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಕಥೆಗಳು ಸಹಾ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರನೆಂಬ ರಿಸಿಯ ಕತೆ ಕಾಣಿ. ಸುರುನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಯಮದಂಡನೊಡನೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರನೆಂಬ ರಿಸಿ ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಪಂಥ ತೀರಿಸುವ

ಕಥೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದೆ ದಾಟಿ ಇದು ಅನೇಕ ಅರ್ಥದ ಪದರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಈ ಕಥೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ. ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರ ಅರಸ, ಕಳ್ಳ, ಸ್ನೇಹಿತ, ಗಂಡ, ತೊನ್ನಿಗ, ವಿಟ, ಋಷಿ– ಈ ಸಕಲ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವನು. ಅವನು ಹಗಲು ತೊನ್ನಿಗನಾದರೆ ರಾತ್ರಿ ಸುಂದರನಾಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆತ ರಾಜನೂ ಕಳ್ಳನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಯಮದಂಡ ಆ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ "–ಎನ್ನರಸ ಕಳ್ಳನಾನುಮಿಂ ಪೊಳಲೊಳ್ ತಳಾರಗೆಯ್ವೆನಿದು ಕಜ್ಜವೊಳ್ಳಿತ್ತಿಂದೆನಗಂಜಿ". ಇದು ವೇಷಾಂತರ ಅಲ್ಲ. ಅರಸನ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಹುದುಗಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಕತೆ ಇದು. ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವಾಗ ಇದು ಸಬಲ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಲೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕಠೋರ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ನಿರ್ಮಮ ಭಾವದ ಋಷಿ ಸಹಿಸುವಂತೆ ಆತ ಸಹಿಸುವನು. ಮುಂದೆ, ಪ್ರತಿಮೆ ನಿಂದರ್ದಾ ದೇವತೆ ಅವನನ್ನು ಹರಿದು ತಿಂದಾಗ ಆದ ನೋವನ್ನು ಆತ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ. ಈ ಪರಿ ಋಷಿಯಂತೆ ನಿರ್ಮಮವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾನು ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಳ್ಳನಂತೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸಹಾ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತು, ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ– ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಾಗಿ ಒಡೆದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕತೆ ಇದೆ.

ಯಮದಂಡನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಹಾಕಿ ಸೋಲಿಸಲು ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಯಮದಂಡ ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು. ಇಂತು ಪರಸ್ಪರ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಸುರುನೋಟಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆಯಾಟದಂತಿದೆ. ವಿದ್ಯುಜ್ಜೋರನ ವೇಷಾಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಯಮದಂಡನಿಗೆ ಆಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಬಳಿಕ. ಆದರೆ ಆಟದಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪಣ ಪರಸ್ಪರರ ಜೀವವನ್ನು ಸಹಾ ಅಪಾಯಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೀವಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಸಂಕಟಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮರೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವಿವಿಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಲಿಖಿಸುವುದು ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರನೊಬ್ಬನ ಮೂಲಕ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಣಿ, ಸೂಳೆಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮೇತ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಿವೆ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, "ಅರಸಿಯರ ಸೂಳೆಯರ ಕಣ್ಗಳೊಳ್ ಘಟಿಕಾಂಜನಗಳನಚ್ಚಿ ಪೊಡಸಿಬರುಂ ತೊನ್ನೆಯಿರರ್ಪನ್ನೆಗಂ" ತೊನ್ನಿಗತನ ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಸೂಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ರೂಪ- ಅಂಜನ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವರ ಒಳವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಪ್ರತಿ ಅಂಜನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. "ಅರಸಿಯರ, ಸೂಳೆಯರ" ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸಿರಲ್ಲಿ ಲಿಖಿಸುವುದು ಸಮೇತ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ.

ಕತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪರಿಸುವುದು ಅದು ಅಧಿಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆಯುವ ಐರನಿಯ ನೋಟಕೋನದಿಂದಾಗಿ. ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವನಲ್ಲ; ಆತ ಕಳ್ಳ– ಬೇಕೆಂದೇ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿ ಆಡಳಿತದ ಮತ್ತು ಜನರ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವವ. ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರ ಋಷಿ ಪರಲೋಕದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಜೊತೆ ಹೋಲಿಸುವಾಗ ಅಧಿಕಾರದ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಐರನಿ ಉತ್ತುಂಗ ತಲುಪುವುದು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದ ನರಕದ ವರ್ಣನೆಯ ನೆನಪು ತನಗೆ ಇಹಲೋಕದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು ಎಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನರಕಲೋಕದ ಶಿಕ್ಷೆಯೊಡನೆ ಅರಸಕೊಡುವ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು ಅರಸನ ಶಿಕ್ಷಾ ವಿಧಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಕಟು ಟೀಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥಗಳಿರುವ ಕೃತಿ ಇದು. ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಖಿಸುವ ಮುಖೇನ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಪಾತಾಳವಿದೆಯೆಂದು ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಕಾಣಿಸುವನು. ಈ ಪಾತಾಳ ಎಂಥಹದೆಂದರೆ, ಸುಂದರನೇ ತೊನ್ನಿಗನೂ, ಅರಸನೇ ಕಳ್ಳನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು, ಅವನೇ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಇವನ್ನು ಮೀರಿದ ಋಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತೇ ಪರಿ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಗೆ ಸಹಾ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಅರಸ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅರ್ಥಹೀನವಾಗಿಸುವ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ.

○

ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಈ ಮಾತು ಲಿಖಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬರುವರು–

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಜುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನು. ಹಣೆಗೆ ನಾಮವುಂಟು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಕಡಕ. ಪಟ್ಟೆ ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ತ್ರ ಹೊದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಇವತ್ತು ಶನಿವಾರ ಷಷ್ಠಿ ಸಹಾ ಹೌದು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮುಟ್ಟಾದ್ದರಿಂದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಸರ್ವತ್ರ ಇವನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮುಟ್ಟಾದ್ದರಿಂದ ತಿಥಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದ ಕ್ಷಣೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು; ಜೋಯಿಸನಂತೆ ಘನಪಾಠಿಯಾದರೆ ಜಾಸ್ತಿ ದುಡ್ಡು ಸಿಕ್ಕೀತು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವವನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾಲದ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಹಾವು ಕಂಡಿತು. ಭಯವಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಜಪ ಹೇಳಿದನು. ಮಂತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿಸುವಾಗ ಆಚೆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೈದ ಕಂಡ. ಅವನ ಹೆಸರು ಪುತ್ತೇರ್ಯ. ಅವನು ಹರಿಜನ. ಇವನಿಗೇನಾದರೂ ಮಂತ್ರ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಏನೋ ಎಂದು ಮಂತ್ರಪಠನವನ್ನು ಕುಣಿ ಕುಣಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಬಂದು, ಮಿಂದು, ಪಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿ, ಅನ್ನ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಉಂಡು, ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಡಿಸಿ, ಮುಸುರೆ ಒತ್ತರೆ ಮಾಡಿ, ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನವಗ್ರಹ ಹೋಮ, ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು, ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಂ ಹನುಮಂತಂ ದುಸ್ವಪ್ನಂ ತಸ್ಯನಶ್ಯತಿ ಹೇಳಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋದನು. ಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಲಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋದಳು.

ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಇವನತ್ತ ಹೋಗುವುದಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಮೇಲೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆಯುವ ಈತ ಇಲ್ಲ ಈತ ಆ ಪರಂಪರೆಯ ಹೆಣ. ಇವನು ದಯೆಗೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಅರ್ಹ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿರುವನು. ಇವನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವನ ತದ್ವಿರುದ್ಧವನು. ಜಪತಪಾದಿಗಳಿಂದ ಅವನು ಖತಿಗೊಂಡಿರುವನು. ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವನು. ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮತ್ತೆ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ದೇಶ ಸುಧಾರಿಸೀತು ಎನ್ನುವನು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತಾಡುವನು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದರೆ ಒಂದು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಿ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಮೇರಿಕನ್ನರಂತೆ ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ ಬ್ಲಡಿ ಇಂಡಿಯನ್ಸ್ ಎಂದು ಮಾತಾಡುವನು ಇಲ್ಲೀ ಇರುವವನಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದಯ್ಯ ಎಂದು ಗೊಣಗುವನು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಾದ ಇವನು ಸಹಾ ಆದರ್ಶ ಅಲ್ಲ. ಇವನೂ ಜೀವ ಇಲ್ಲದ ಜನ. ಇವನಿಗೆ ಸನೋತ ದಯೆ, ಸುಧಾರಣೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಉತ್ತಮ ಪರಂಪರೆಯ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ. ಆರ್. ಸಿ. ಜೆಹ್ನರ್‌ನ ಮಾತುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಲಿಖಿಸುವುದಾದರೆ, ಈತ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುರುವಿನ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಅದು ತನ್ನ ಅಂತಃಸ್ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಆತ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರಸನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಹಾ ಅರಸತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನವಿದೆ ಅವನಿಗೆ. ಅಖೇರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನಾರು ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಒಂದು ನಿಷ್ಠ ನಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆತ ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಪಯಣವನ್ನು ಪಯಣಿಸುವನು. ದ್ವೈತ ವನಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಕನಸಾಗುತ್ತದೆ ಅವನಿಗೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಸು ಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಭಾರತದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಂಪರೆ ಹೇಳಿದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಂಪರೆ. ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ, ಗಾಂಧಿ, ಅಲ್ಲಮ, ಬಸವ, ಅಕ್ಕ– ಇವರು ಸಕಲ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಂಪರೆಯವರು.

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

● ಎಂ. ಎಸ್. ಶ್ರೀರಾಮ್

ಚಟ್ಟಿನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಸಂಜೆಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಏಕೈಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಣ ತೆಗೆಯಲೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಆ ತೀವ್ರ ಕಂಗಳ ಜೋಡಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ತೆಗೆಯಲೆಂದು ಚೆಕ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಬಗೆದು ನೋಡುವಂತಹ ಕಂಗಳು. ಚಟ್ಟಿನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಕಿರಿ ಕಿರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬರೀ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ತೀವ್ರತೆ, ಭಯಾನಕತೆ ಇರಬಹುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಣ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದೆನಿಸಿದರೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಕೆಂಪು ಕಂಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಗೆದು ನೋಡುತ್ತವೆ. ಚಟ್ಟಿನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಬೆವರುತ್ತಾನೆ. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿವ ಬೆವರು ಅವನ ಭಯದ ಫಲವೋ ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ತಾಪದ ಫಲವೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದವನು ಮತ್ತೆ ಒಳಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾಸ್ ಬುಕ್ ತರುವುದನ್ನಾತ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ– ಅಥವಾ ಆ ಕಣ್ಣುಗಳ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಮರೆತುಹೋಗಿದೆ. ಆ ಕಂಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಲು ಅದು ಕಾರಣವೂ ಇದ್ದೀತು. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕಣ್ಣುಗಳ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಿರುನಗೆ ನಕ್ಕು ಚಟ್ಟಿನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯ ಪಾಸ್ ಬುಕ್ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಟ್ಟಿನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಆ ಕಂಗಳು ಏಕೆ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ

ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಯಾವುದೋ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬಗೆದುತೆಗೆವಂತೆ ಅವು ತನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಭಯಾನಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ತಾನೇಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ? ಹಂಬಲಿಸು ತ್ತಾನೆ ? ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಆ ಕಂಗಳ ಬಗೆಗೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ತಾನು ನಿತ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವಯೋವೃದ್ಧ ಹೆಂಗಸು, ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಡೆವ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯ ಹುಡುಗನ ಅದೇ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೌದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾನು ಬಹಳ ಆಲೋಚಿಸಿ ದ್ದುಂಟು. ಅವರುಗಳು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಿರ ಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣು ಅಜ್ಜಿ, ಹುಡಂಗ ಅವಳ ಮೊಮ್ಮಗ ಎಂದು ಅವನು ಊಹಿಸಿ ದ್ದುಂಟು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆ ಮುದುಕಿ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ? ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಹುಡುಗ ನಿಗೆ ಜತೆ ಯಾರು ? ಅಥವಾ ಹುಡುಗನೇ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ? ಅಜ್ಜಿ ಒಂಟಿಯಾ ದಾಳೇ ? ಅಜ್ಜಿ ಸಂಜೆಯ ವಾಯುವಿಹಾರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಯಾಳೇ ? ಆರು ವರ್ಷ ಗಳಿಂದ ಚಿಟ್ನಿವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಜೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆರು ಘಂಟೆಗೆ ಆ ಜೋಡಿ ಕ್ರಮತಪ್ಪದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ– ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ಸಿದರೂ ಅವರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಜೋಡಿಯಲ್ಲೊಂದು ಜೀವಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಏನಾದೀತೆಂಬ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಯೋವೃದ್ಧಳಾದ ಅಜ್ಜಿಯೇ ಮೊದಲು ಸಾಯಬಹುದು. ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಆತ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಲಾರ. ಅಥವಾ ಅವನ ಮನೆಯವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿರಲೂ ಬಹುದು. ಹುಡುಗ ಬಾರದ ದಿನ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೇ ? ದಿನವೂ ಏನನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಗೇಟಿನ ಬಳಿಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ದಿನವೂ ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹುಸಿಯಾಗುವಂತೆ ಆ ಜೋಡಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಬಂದೇ ತೀರುತ್ತದೆ. ಚಿಟ್ನಿವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ವಾಸ್ತವದ ರೂಪ ದೊರೆಯಲೆಂಬ ಹಂಬಲ. ಈ ಉದಾಹರಿತ ದಿನವಲ್ಲೂ ಅವರ

ಬ್ಬರೂ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತಾನೆ– ಈಗವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರಾಶೆ ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ– ಏಕೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳೇ. ಹುಡುಗ ಇಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಕಂಡದ್ದು ಯಾರು ? ಅದೊಂದು ಮಿಥ್ಯೆಯೇ ? ಅಥವಾ ದಿನವೂ ಆ ಜೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಬರಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರಿಂದ ಅವನೂ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದನೇ ? ಇದೇಕೆ ಹೀಗಾಯ್ತು. ತನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾಗಿ ಇದೇನು ? ಇದೊಂದು ಕೇವಲ ಆಕಸ್ಮಿಕವಿದ್ದಿರಬಹುದು– ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮುದುಕಿಯ ಬರದಿರುವಿಕೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದವನಿಗೆ ಹುಡುಗನ ಬರದಿರುವಿಕೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ಚಿಟ್ನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಹುಡುಗನ ಕಂಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ– ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದು ಆ ಹುಡುಗನ ಕಂದುಗಂಗಳನ್ನೇ ! ಚಿಟ್ನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಟಿ. ವಿ. ಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಾಗ ಕಾಣೆಯಾದವನ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಹುಡುಗನ ಮುಖ. ಇದೇನು ಎಡವಟ್ಟು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗನಿಗೇನಾಯಿತು. ? ಬದುಕಿರಬಹುದೇ ? ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲೂ ಬಹುದು ಸಾವುಗಳೆಷ್ಟಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರು. ಹುಡುಗನೂ ಅಷ್ಟೇ. ಯಾರೂ ಕಾಲಾತೀತರಾಗಲು ಮರಣಾತೀತರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಆದರೆ ಮುದುಕಿ ಹುಡುಗನಿಲ್ಲದೆಯೇ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ– ಹುಡುಗನೂ ಮುದುಕಿಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಬೇರೆಲ್ಲೋ ಬದುಕಿರಬಹುದು. ಹೌದು– ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಮುದುಕಿ ಹುಡುಗ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳೂ ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಮಿಥ್ಯೆಯೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ತನಗೆ ಕಂಡ ಸಾಧ್ಯತೆ ಒಂದೇ ಒಂದು. ಏಕೆ ಹೀಗೆ ? ಮಿಕ್ಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ! ತನಗೇಕೆ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ– ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಟ್ಟನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಯತ್ತ ನೋಡಿದಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದೂ ಅದೇ ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ರ ...ಇದು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹದ ಫಲವಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದೇ ತೀವ್ರ ಕಂದುಗಂಗಳು ಇವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಯಾವುದು ಸತ್ಯ, ಯಾವುದು ಮಿಥ್ಯೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಸತ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಈಚೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾನು ಸತ್ಯವೇ ? ಅಥವಾ ತಾನು ಸಹ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯೇ ? ಶ್ರೀರಾಮ್ ಎಂಬ ಕಥೆಗಾರನ ಆಲೋಚನೆ ಏಕಿರಬಾರದು ? ಚಟ್ಟನವಿಸ್ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ– ಅದೇ ರೀತಿಯ ಕಂಗಳು ತಾನು ಈಚೆಗೆ ಓದಿದ ಅಂಧಲೇಖಕ ಬೋರೇಸ್‌ನನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಈ ಬಾರಿ ಭೀತಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೇ ಯಾವುದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರ 'ಮರುಚಿಂತನೆ'

ಒಂದು ಸಹಮತದ ನೋಟ.

● ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು

ಖಚಿತಖಂಡಿತವಾದ ನಿಲುವುಗಳು ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರ ಮರುಚಿಂತನೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನದ ಹೊಸ ಹಾದಿಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮತಧರ್ಮಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಒಟ್ಟು ಆರು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಈ ಸಂಗ್ರಹ 'ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೇ ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಇದೆ. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೇಗೆ ವೈದಿಕರಿಂದ, ಜೈನರಿಂದ, ವೀರಶೈವರಿಂದ ಜರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವೆ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕಂದಕದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದಾರೆ.

'ಕಾವ್ಯ ಹೊಸದೃಷ್ಟಿ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ (ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ) ಕೇವಲ ಧರ್ಮದ ಮುಖವಾಣಿಯಾದದ್ದು, ಮತನಿಷ್ಠೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಾದದ್ದು, ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಜೈನ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಗಳು ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶ

ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತದೇ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆಗ ಳೊಂದಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದದ್ದು ಘೋರ ದುರಂತವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಜೈನಕವಿಗಳು ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ, ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಶಿವಲೋಕ ಸಾಧನೆಗೆ, ವೈದಿಕ ಕವಿಗಳು ಯಜ್ಞಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಜನರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ತೀರ್ಥಂಕರರಲ್ಲಿ ನೇಮಿನಾಥ, ಶರಣರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ, ವೈದಿಕರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ– ಇವರೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ರಾಸಲೀಲೆ ನಡೆಸಿದರು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ "ಜೈನ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಮತ ನಿಂದೆಗೇ ಕಾವ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಆದರೆ ವೈದಿಕರು ಅನ್ಯಮತ ಖಂಡನೆಗೆಂದೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸದೆ, ಸ್ವಮತ ಪ್ರ ಚಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ–ರಾಮರನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿತವಾದ/ಪುನರ್ರಚಿ ತವಾದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಶೈವ ನಿಂದೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿ ಸಬಹುದು.

ಮತಾಂತರೋತ್ತರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾ "ವೈದಿಕ ಮತದಿಂದ ಜೈನ ಮತಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರವಾದ ಜೈನರ ವೈದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವೈದಿಕ ಮತದಿಂದ ವೀರ ಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರವಾದ ವೀರಶೈವರ ವೈದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದ ವೈದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅನ್ಯ ಮತಗಳಿಗೆ ಮತಾಂತರವಾದ ನಂತರವೂ ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದು ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದ ಸಮಷ್ಟಿ ವೈದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ, ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿರುವುದು, ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದೂ ತುಂಬಲಾರದ ಕಂದರವನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಡುವೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು." ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಷಃ ಅಂದು ಉಂಟಾದ ಕಂದರ ಇಂದೂ ಅಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲವಾಗಿ– ಅಂದರೆ ನವ್ಯದವರೆಗೂ ಉಳಿದೇ ಇದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಕಾವ್ಯದ ಧೋರಣೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಂದರ ಕಿರಿದಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರು ಅರ್ಹಂತರೂ ಜಂಗಮರೂ ಆಗಿ ಧಾ ರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರೂ, ಭಾಷ್ಯಕಾರರೂ ಮತ್ತು ಒಡೆಯರೂ ಆದರು. ಕೆಳವರ್ಗ

ಹೀಗೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರು ಭಕ್ತರೂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರೂ ಆದರು. ಈ ಎರಡೂ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ಮಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ವರ್ಣಧರ್ಮದ ಶೂದ್ರರ ಗುಂಪಾಗಿ ನಾಲಗೆ ಇಲ್ಲದ ದುಡಿವ ಯಂತ್ರಗಳಾದರು. ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲದ ಇವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೋದದ್ದು ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ನಾಲಗೆ ಕಸರತ್ತಿಗೆ ಎದುರಾಳಿ ಇಲ್ಲದ ಅಖಾಡವಾಗಿ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗೇ ಇತ್ತು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಲೆಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ. ವಚನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಚನವೇ ಬೇರೆ ವಚನ ರಚನೆಯೇ ಬೇರೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸುವ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರು "ವಚನವೆಂದರೆ ಶಿವವಚನ, ಗುರುವಚನ ಮತ್ತು ಪುರಾತನರ ವಚನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಶರಣ, ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅನುಭಾವಿಯಾಗುವುದು. ಅದು ಸ್ವಯಮಾನುಭವ, ಸಹಜ ಸಮಾಧಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ವಚನ ನಿರ್ವಚನವಾಗುವುದು, ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಶಬ್ದವಾಗುವುದು ವಚನದ ಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ವಚನ ರಚನೆಯಾದರೋ ಮಾತಿನಮಾಲೆ, ಶಬ್ದ ಸೋಪಾನ, ವಾಣಿಯ ಹಂಗು" ಎಂದು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಚನ ರಚನಕಾರರು ಬೋಧಕರು, ಅನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಲಿಂಗಸಾಧಕರು ಅವರದ್ದು ಕಾವ್ಯಸಾಧನೆ. ಆದರೆ [illegible] [ಶರಣರು?] ಜಂಗಮ ಸಾಧಕರು ಅನುಭಾವಿಗಳು ಅವರದ್ದು ಕಾವ್ಯ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಶಬ್ದ–ನಿಶ್ಶಬ್ದವಾಗುವ ವಚನ–ನಿರ್ವಚನವಾಗುವ ಸಾಧನೆ.

ವಚನ ರಚನಕಾರರ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ವೀರಶೈವ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು, ವಚನಕಾರರ ಮುಕ್ತ ಚಿಂತನ, ಅನುಭಾವದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರದ ಬದುಕು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ತೆರೆ ಎಳೆದು, ವಚನಕಾರರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬದುಕೇ ಪುರಾಣದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದುರಂತಕ್ಕೆಡೆಯಾಯಿತು.

ತದನಂತರದ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾದರೆ, ವೈದಿಕರಿಗೆ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ

ದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾದದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ–ಹೊಲೆಯ ಈ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳ ಅಂತರದ ಬದುಕು ಬದಲಾದ ಸ್ವರೂಪಗಳೊಡನೆ.

ಸಂಗ್ರಹದ ಎರಡನೆಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನ "ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಬಡಿದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದರೆ ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದೆನಯ್ಯ." ಈ ವಚನದ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಚನಕಾರರ ಕಾಲದ ಕಲ್ಪನೆ, ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಸುವ ರೀತಿ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಚನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದೆ. ಯುಗಗಳು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಹಂತಗಳಾಗಿ, ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ, ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಚಲನಶೀಲರಾಗಿ ಗುರುವೇ ಶಿಷ್ಯನ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗುವ, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕಾಲಾತೀತರಾಗುವ ಶಿವನ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಳೆ ಅಲ್ಲಮನನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

"ಹಚ್ಚಿದ ಸಿಡಿಮದ್ದನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಮತ್ತೊಂದು ಗೂಡಾರಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಮದ್ದು ಹಚ್ಚುವ ಸಾಹಸವೇ ಶರಣರ ಚಳುವಳಿ. ಶಿವಭಕ್ತರ ಕುಲ ಒಂದೇ ಎಂದು ಸಾರಿದರೂ ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ." ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಇಂದಿನ ಕೆಲವರನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಬಹುದೆನಿಸಿದರೂ, "ಶರಣರು–ಏಕಮುಖ ಚಿಂತಕರು" ಎಂಬ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಕೇವಲ ಆದರ್ಶವಾದದ (ಭಾವನೆಗಳ) ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಅಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವಧರ್ಮವೇನೂ ಹೊರತಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಾರವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

"ಆತ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ವೀರಶೈವಧರ್ಮ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರಿತೇ ಹೊರತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಎಂದೂ ಹೋರಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳ ವರ್ಗದವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರ ದೇವರನ್ನು ಹಾದರ, ಪರಿವಾರ ದೇವತೆ ಎಂದು ಕರೆದು, ಏಕ ದೇವತೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿತು. ಇದು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ತತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದಲ್ಲ. ಜಾತ್ಯತೀತ

ಸಂಘಟನೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿ ಮುಂದೆಂದೂ ಕೆಳವರ್ಗದವರು ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಪುರೋಹಿತ ರಹಿತ ಕೆಳವರ್ಗದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಜಂಗಮ ಪುರೋಹಿತ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಒಳಗುಮಾಡಿತು.”

“ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಬಸವ ಜಯಂತಿಯನ್ನೂ, ಬಸವ ಪಂಥದವರು ಮಾದಾರ ಚನ್ನಯ್ಯ, ಡೋಹರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಜಾತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಶರಣರ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಲ್ಲ ಶರಣರ ದೋಷವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ದೊಡ್ಡ ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಲ್ಲಮನ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪಂಗಡದವರು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ? ಇತರ ಶರಣರಂತೆ ಅಲ್ಲಮನ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಸರ್ವ ಪಂಗಡದವರು ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಸ್ಥಾವರ ವಿರೋಧಿ ಶರಣರ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಮನ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ?” ಮುಂತಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅಷ್ಟೇ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಇಂತಹ ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ತರವಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಲೀ ವಿದ್ವಾಂಸ-ಸಂಶೋಧಕ ವರ್ಗದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಾರದಿರುವುದು. ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಏಕಮುಖ ಚಿಂತನೆಯ ಮೊಂಡು ವಾದವೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲಿದೆ.

“ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ”ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರು ‘ಜಾತಿಯ ತಿರುಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ’ ಅತ್ತ ವೈದಿಕಧರ್ಮದೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿ, ಇತ್ತ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ಬೆಳೆದು ಬರಲು ನಡೆಸಿದ ಯತ್ನ, ತಾಕಲಾಟಗಳು, ಆಗಿನ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲದ ಧರ್ಮದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸದೆ, ಆಯಾ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರಿವು ಅಸಾಧ್ಯ. ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಆಧಾರ

ವಾಗಿ ಒಂದೇ ಗ್ರಂಥರಾಶಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ." ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಪಂಥಗಳನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸಿದ ವಚನಗಳಿಂದ ಧ್ವನಿಸಿದ ಖಚಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾದರೂ ಯಾವುದು? ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಜೀವ, ದೇವ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಾವುದು? ಅದು ಹೇಗೆ ಅನ್ಯ ಪಂಥಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ? ಅದರ ಮೌಲ್ಯಗಳೇನು? ಮುಂತಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುವಾಗ, "ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಸಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು." ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವಚನಕಾರರಾದರೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರು ವಚನ ರಚನಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ವಚನಕಾರರ ಚಿಂತನೆಯ ಧಾಟಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಉಚ್ಚವರ್ಗದವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಆಂತರ್ಯವನ್ನೂ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರು ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ವಚನ ರಚನೆಗೆ ಅದರ ಹಿಂದಿದ್ದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ನಯಸೇನನ ಧರ್ಮಾಮೃತದಿಂದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಚನಗಳೊಡನೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. "ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ, ವೈದಿಕರ ಆತ್ಮ, ಅವೈದಿಕ ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳ ದೇಹ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತಗಳ ಬದುಕಿನ ಗುರಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜೈನ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನೇ ಪರಮಗುರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಸುಧಾರಣೆ ಅಥವಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮತ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಾಡೆಲನ್ನೇ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿ ಹೊಸತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದುದು ಒಂದು ದುರಂತ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಂಥದ ಮಾತುಗಳೂ ಕೂಡಾ ಬೀರಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಂಥಗಳ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಂಶೋಧನಕಾರರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ

ಕಡಲೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಧಕರ ನಡುವೆ ಸಂವಹನದ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ [illegible]ನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ತದನಂತರ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದು ಗುಪ್ತ ಸಮಾಜದವರಿಗೆ ವಾಮತಂತ್ರವಾದಿ ಬೇಸರ ತರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಅವರು ಗುಪ್ತ ಸಮಾಜಕ್ಕೇ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದು ವಚನ ಸ್ವರೂಪ ಮಾಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯಾದವರು ಭಕ್ತರು, ಅಜಾತರು. ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯಾಗದವರು, ದೇವರಾಗಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಲೀ ಶೂದ್ರರಾಗಲಿ- ಅವರು ನರಕಿಗಳು, ಭವಿಗಳು, ಲಿಂಗವಂತರು ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಯೂ ಬಳಸಬಾರದವರು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭವಿ ಭವಿಯಾಗಿಯೇ, ಅನಾಚಾರಿ ಶಿವಭಕ್ತ ನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಮಾನವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಬೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ- ಲಿಂಗದೀಕ್ಷಾ ಬದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಮತ್ತು ಶಿವಸಹೋದರರು ಎಂದು ಸಾರಿತು. ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ ಹೊಲೆಯ ಉತ್ತಮನಾದ. ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೊಲೆಯನಾದ. ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ ಶರಣನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳೂ ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭವಿಗ[illegible] ಲೇಖಕರ ಈ ಮಾತುಗಳೇ ಕೆಲವರನ್ನು ಈಗ ಕೆರಳಿಸುತ್ತಿರುವುವಾದರೂ ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುವ ವಚನಗಳು, ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶರಣರು ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರವೂ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜಾತಿಯ ಕಾಯಕವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.- ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಲೀ, ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಹೊಲೆಯ ಜಂಗಮನಾಗಿ ಉಚ್ಚವರ್ಗದವರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕನಾದ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಲೀ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ, ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಮುಂತಾಗಿ ಅವರವರ ಪೂರ್ವಜಾತಿಗಳೇ ಶರಣರಾದ ಮೇಲೂ ಅಂಟಿ ಬಂದದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ." ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇಂದೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಕುಂಬಾರ ಲಿಂಗಾಯಿತರು

ಗಾಣಿಗ ಲಿಂಗಾಯಿತರು, ಹಜಾಮ ಲಿಂಗಾಯಿತರು ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕನಕದಾಸನ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ "ಕನಕದಾಸನ ಕೀರ್ತನೆಗಳು"

ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ದಾಸನಾಗಿ, ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಕನಕದಾಸನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಮತ್ತು ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ತಾಕಲಾಟಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುವ ಲೇಖನವಿದು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ವಿಪುಲವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ 'ನಾಮಧಾರಿ ಲಿಂಗಾಯಿತರ' ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನವಿದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿರುವ ನಾಮಧಾರಿ ಲಿಂಗಾಯಿತರು ಎಂಬ ಪಂಗಡದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾರು ಬೆರಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಲಿಂಗಾಯಿತರ ಅನೇಕ ಒಳಪಂಗಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಪ್ಪನವರದು 'ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನಗಳೇ ಅಂತಿಮ' ಎಂಬ ಧಾಷ್ಟ್ರ್ಯವಲ್ಲ. ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಿಚ್ಚುಮನದ ಆಹ್ವಾನವಿದೆ. ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ. 'ಮರು ಚಿಂತನೆ' ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ ತೆರೆದಿದೆ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ನಮ್ರ ಅನಿಸಿಕೆ.

(ಓದಿ : "ಮರುಚಿಂತನೆ"
ಲೇ : ಪ್ರೊ : ಕೆ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜಪ್ಪ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಶ್ರೀಮತಿ ಹೆಚ್. ಸಾವಿತ್ರಿ, ಪ್ರಣತಿ ಪ್ರಕಾಶನ,
4321 'ಸಂಜಯ' ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ರಸ್ತೆ,
ಪಿ. ಹೆಚ್. ಕಾಲೋನಿ, ತುಮಕೂರು–572101
ಬೆಲೆ : ರೂ. **18-00**)

ಹಕ್ಕಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಲಿಲ್ಲ.

● ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಣತಿ

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ
ಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಗಿಡಗಳಿಗೆ
ನೀರೆರೆಯುತಿದ್ದಾಗ

"ಈ ಹೂವಿಗೇಕೆ ಇಂತ ಬಣ್ಣ
ಅದಕೆ ಅಂತ ಬಣ್ಣ
ಮಣ್ಣು ಮಾಡುವ ಮೋಡಿ ಎಂಥದಣ್ಣ"
ಎನುತ, ಎಲೆಯ ಆಕಾರ ವಿಕಾರಗಳ
ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಗ

ಪೋರ್ಟಿಕೋಗೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ
ಪಾಟೊಂದರ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸುತ್ತ
"ಪಾಟಿನಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದೆ"
ಎಂದವನೆ ಪುಟ ಪುಟನೆ ತಾರಸಿ
ಏರಿ, ಪೋರ್ಟಿಕೋಮೇಲಿಳಿದು
"ಅಪ್ಪ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿದೆ"
ಎಂದರಿಚಿದ.

ನಾನು ಮೇಲೇರಿ ನೋಡಿದೆ
ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಹುಲ್ಲು ಗರಿ ಹೊಂದಿಸಿ

ಹೆಣೆದ ಸುಂದರ ಗೂಡಿನಲಿ
ಇಟ್ಟ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆ
ಇನ್ನು ಹಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ
ಹಕ್ಕಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡು.

ಅಮ್ಮನ ಕೂಗಿ ಕರೆದ
ಆಜು ಬಾಜಿಗೆಲ್ಲ ಸಾರಿದ
ಬಂದ ಗೆಳೆಯರಿಗೆಲ್ಲ
ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನು ತೋರಿಸಿ
"ಹಕ್ಕಿ ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮರಿ ಮಾಡುತ್ತೆ ಕಣ್ರೋ"
ಎಂದು ಹೇಳಿದ

"ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮರಿ ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತೊ ?"
ಎಂದೊಬ್ಬ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ
"ಕಾವು ಕೊಡುದು ಅಂದ್ರೇನೊ !"
ಮಗುವೊಬ್ಬ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಕೇಳಿದ

"ಕಾವು ಕೊಡುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ವೇನೊ !
ಅಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು
ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮರಿ ಮಾಡುತ್ತೆ
ಅಲ್ವೇನಪ್ಪ ?" ಎಂದಾಗ

ಮುಖ ಮುಖ ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು
"ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮರಿ ಮಾಡುತ್ತೆ
ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು ಮರಿ ಮಾಡುತ್ತೆ"
ಎಂದು ಹಾಡಿ ನಲಿದರು.

ಪಕ್ಕದಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ
ಮಡದಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ
ಮುಗುಳು ನಕ್ಕೆ ನಾನು

ಮತ್ತೆ ಮೂರನೆಯ ದಿನ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು
ಪೋರ್ಟಿಕೋದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಅರಚುತ್ತಿತ್ತು

ಮಗ ಹೊರಗೋಡಿದ
ಪೋರ್ಟಿಕೋ ಮೇಲೇರಿ
"ಅಪ್ಪ ಗೂಡಿನಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಲ್ಲ
ಅಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿ ಅರಚುತಿದೆ"
ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ
ಓಡೋಡಿ ಬಂದವನು

"ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿಯಾಗಿ ಹಾರಿತೇನಪ್ಪ"

"ಹಕ್ಕಿ ಏಕೆ ಅರಚುತಿದೆಯಪ್ಪ"

"ಹೇಳಪ್ಪ !"

ಮೌನ ಮುಸುಕಿದ ನನ್ನ
ಅಣಕಿಸುವ ಧಾಟಿಯಲಿ
"ಈ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ"
ಎಂದಾಡಿ
ಹೊರಗೋಡಿದ.

ಸಂಪಾದಕರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಹುಡುಕಾಟ–ನಾವೀನ್ಯದ ಆಕರ್ಷಣೆ ವಿಕರ್ಷಣೆ ಮುಂತಾಗಿ...........

ಎಲ್ಲ ಸಸ್ತನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಾಟದ– ಆವಿಷ್ಕಾರದ ತುರ್ತನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ತುರ್ತು ಕೆಲವು ಸಸ್ತನಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೀವ ವಿಕಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು (Specia-lisation) ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಎನ್ನುವ ವಾಸ್ತವದೊಂದಿಗೆ ಈ ಹುಡುಕಾಟದ ತುರ್ತು ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿನ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲವೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಯೋಜನೆಯ (Survivaltrick) ಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ಯಾಂಗೋಲಿನ್ ಪ್ರಾಣಿ ವಿಕಾಸದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ತನ್ನ ಆಹಾರಭ್ಯಾಸದ ತಜ್ಞೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಲಾ ಕರಡಿಯು ಗಮ್ ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರಭ್ಯಾಸದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದವು. ಇರುವೆಗಳಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಪ್ಯಾಂಗೋಲಿನ್‌ನ ಜೀವನ ನಿರುಂಬಳವಾದದ್ದು. ಸುತ್ತಲಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತವಾದ ಅದರ ಜೀವನ ತೃಪ್ತವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿರುಂಬಳವಾಗಿರಲಾರವು. ಇವು ಸಮಯ ಸಾಧಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು– ಸದಾ ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಕಾಯ್ದು ಸಮಯಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಊಟ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳನ್ನು ಅವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಕೂತಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹುಡುಕಾಡಬೇಕಾಗು

ತ್ತದೆ. ಆವಿಷ್ಕಾರವು ಇವುಗಳ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸ ಕುರಿತ ವೈಶಿಷ್ಟೀಕರಣದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ. ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳಾಗಲೀ, ಹೆಡ್ಜ್ ಹಾಗ್‌ಗಳಾಗಲೀ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಅಲೆದಾಡಬಹುದು. ವಿಶ್ರಮಿಸಬಹುದು. ಅವು ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞೀಕರಣ ಸಾಧಿಸುವದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿರಾಯುಧವಾದ ಇತರ ಸಸ್ತನಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೀಗೆ ಇರಲಾಗದು. ಅವು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಲಿಯ ವಾಸನೆ ಗ್ರಹಿಸಿಯೇ ಜಿಂಕೆಗಳು ತಾವು ತಿನ್ನುವ ಎಳೆಗರಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಓಟ ಹೊಡೆಯಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಇಂಥ ಸಸ್ತನಿಗಳು ಅಪಾಯದ ಬಗೆಗಿನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯಲು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆಗಳನ್ನು, ಅದನ್ನು ತಲುಪಲು ಇರುವ ವಿವಿಧ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಜ್ಞೀಕರಣ–ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದು ದುರ್ಬಲವೆನ್ನಿಸಬಹುದು. ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವ ಸಸ್ತನಿಗಗಳಾದರೂ ಯಾಕಿವೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ– ಅತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಜೀವನದ ರೀತಿಯು ತೀವ್ರವಾದ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಆ ಪರಿಸರ ಇರುವವರೆಗೆ ಆರಾಮವಾಗಿ ಬದುಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಲ್ಲಟವಾದರೂ ಸಾಕು ಅದು ಸಾಧಿಸಿದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಅಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಲು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯ ಕೊನೆತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಿರಾಯುಧವಾಗುತ್ತ ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಗಮ್ ಮರದ ಕಾಡುಗಳ ನಾಶವಾದರೆ ಆ ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ತಿನ್ನುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಕೋಲಾ ಕರಡಿಯ ಕೊನೆಯಾದಂತೆಯೇ. ಕೇವಲ ಮೈಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿ, ಓಟದಲ್ಲಿ ವೇಗ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ಬಿರುಸು ಬಾಯಿನ ಬೇಟೆಗಾರ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮುಂದೆ ತಲೆಬಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಸಮಯಕಾಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದಾದರೂ ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಹುಬೇಗನೇ ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವು. ಇಲಿ ಹೆಗ್ಗಣಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುವ ಮುಂಗುಸಿಯು ಈ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬಿಡಿ. ಮುಂಗುಸಿಗಳು ಉಪವಾಸ ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವು ಆ ಈ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ಬಸವನ ಹುಳುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಮಂಗಗಳ ಕೈಗಳಲ್ಲಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ಅವು ಮರದ ಎಲೆ ಬೇರು ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತವೆ.

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸಸ್ತನಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಂಗ-ವಾ–ನರಗಳ ಗುಂಪು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಯಸಾಧಕವಾದವು. ಈ ಇಡೀ ಗುಂಪೇ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯರಾಹಿತ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದವುಗಳು. ಈ ಮಂಗ ವಾನರಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ನಗ್ನ ವಾನರನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ (Naked Ape) ಮನುಷ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಯಸಾಧಕ ಪ್ರಾಣಿ. ಕಪಿಗಳ ಮರಿಗಳು ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಇಣುಕುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಕುಂದುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಎಳೆತನದ ಕುತೂಹಲವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಪ್ರೌಢವಯಸ್ಸಿಗೂ ಅದು ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದದ್ದು ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ತೃಪ್ತಿ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಉತ್ತರವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಲಕ್ಷಣವೇ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಭೇದದ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಳನೋಟವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಹೊಸದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಡುವ ಕುತೂಹಲ ಅಂದರೆ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಆಕರ್ಷಣೆ (ನಿಯೋಫಿಲಿಯ) ಮತ್ತು ಹೊಸದರ ಬಗೆಗಿನ ವಿಕರ್ಷಣೆ (ನಿಯೋಫೋಬಿಯ) ಇವೆರಡೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎರಡು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೆಳೆಯುವ ಬಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಹೊಸದು–ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು. ಬಹುಶಃ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಅದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರುವದೇ ಕ್ಷೇಮವೇನೋ ? ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವದೆಂತು ? ನಾವೀನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆಯ ತುಡಿತವು

ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಸವರತ್ತ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು ಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು ನಮಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಹಳೆಯದಾಗುವತನಕ ಈ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕುತೂಹಲದ ಸಾಗುವಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಅನುಭವವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮುಂದಿನ ಜೀವನದ ಅನುಕೂಲತೆಗೆ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವದು ಇದೇ. ಬಾಲ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕುತೂಹಲ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೋಷಕರ ನಿಗ್ರಹ ನಿರ್ದೇಶಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಳಿದುಹಾಕಲಾರವು. ಮಗುವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಹುಡುಕಾಟ-ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ತುಡಿತಗಳು ಕೆಲವು ಸಲ ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಬೆಳೆದು. ಇಂಥ ಬಾಲಕರ ಗುಂಪಿಗೆ ಹಿರಿಯರು 'ಪುಂಡ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಂಪು' ಎಂದು ಬೈಯ್ಯುವದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ನಡವಳಿಕೆಯೇ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳ ಹುಡುಕಾಟದ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವಂತೆ ಹಿರಿಯರೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಹುಡುಕಾಟದ ಭಾವನೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯವಶಾತ್ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಭೇದದ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ಹುಡುಕಾಟದ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಸಂಗೀತ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ನೃತ್ಯ, ಜಿಮ್ನಾಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಆಟಗಳು, ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ಬಂದವುಗಳು. ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಕಲಾವಿದ ಅಥವಾ ಸಹೃದಯನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ನಾವು ಮನುಷ್ಯನ ಇಂಥ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನ್ವಯಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು (ಹಣಗಳಿಸುವದು, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಸುವದು ಇತ್ಯಾದಿ) ಆಚೆಗಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನ ಜೈವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಂತೆ. ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ತುಂಟಾಟಗಳ ಮುಂಚಾಚುವಿನಂತೆ ಮೂಡಿಬಂದವುಗಳು. ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರೌಢರ ತಿಳು

ವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಸರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ 'ಆಟದ ನಿಯಮ'ಗಳ (Play-rules) ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದವುಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ

ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ಈ ಆಟದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಲಿಸ್ಟು ಮಾಡಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ–

i) ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು ಪರಿಚಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸು.
ii) ಪರಿಚಿತವಾದದ್ದರ ಲಯಬದ್ಧ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸು.
iii) ಈ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.
iv) ಈ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದದ್ದನ್ನು ಆಯ್ದು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅದೊಂದನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.
v) ಆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಮತ್ತು
vi)) ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಮಾಡು.

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಗೀಚುವದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಸಂಗೀತಗಾರ ಒಂದು ಸಂಗೀತ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವದಕ್ಕೆ- ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೂ ಈ ಆಟದ ನಿಯಮಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯ ನಿಯಮವು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಈ ನಡಾವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಮೂಲಭೂತ ರೀತಿಗಳಾದ ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸ ಸಂಘರ್ಷ, ಲೈಂಗಿಕ ಜೊತೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಂಥಲ್ಲಿ ಈ ನಡಾವಳಿಕೆಗಳು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ದೈಹಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಿತಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿನ ಆವಿಷ್ಕಾರವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ವಿಕಾಸಗೊಂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಈ ನಡಾವಳಿಕೆಗಳು ದೈಹಿಕ ಉದ್ದೇಶದ ಮಿತಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿನ ತುಡಿತಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ತುಡಿತದ ಉದ್ದೇಶ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗ್ಗೆ

ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡುವದು. ಈ ಅರಿವು ಬರೀ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಬಗೆಗಿನ ನೋಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಈ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಯಾವದೇ ದೇಶ, ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಒದಗಿ ಬರುವಂಥ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾದದ್ದು.

ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿರುವದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಬದುಕುಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ರೀತಿಗಳಾದ ಹೋರಾಟ (ಆಯುಧಗಳು) ಆಹಾರ ಪಡೆಯುವಿಕೆ (ಬೇಸಾಯ) ಗೂಡುಕಟ್ಟುವಿಕೆ (ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ) ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ (ಔಷಧಿಗಳು) ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೇ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ. ಆದರೆ ಕಾಲವು ಗತಿಸುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪರಸ್ಪರ ತಳುಕುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೇ ನಿರಪೇಕ್ಷ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತುಡಿತವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಕ್ಕೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿತು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯು re-search ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ– ಲೀಲೆಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು ಅದು ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ಆಟದ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವಂಥದು. ಶುದ್ಧ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮಾತಾಡುವದು ಸುಂದರ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಹೊರತು ಕಾಲಬಂಧಿತ ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲತೆಯ ಬಗೆಗಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದನಂತೆಯೇ ಅವನೂ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಬದ್ಧನಾದವನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನ ಪ್ರಯೋಗದ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಬದುಕುಳಿಯುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಸರ್ವೋದಯವಾಗಲಿ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆನುಷಂಗಿಕವಾದದ್ದವು ಮಾತ್ರ. ಮೂಲೋದ್ದೇಶ ಇದು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.

ಇಂಥ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ನಡಾವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ- ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯದಾಗಿರಲಿ– ಇದರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಫಿಲಿಯ (ನಾವೀನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆ) ಮತ್ತು ನಿಯೋಫೋಬಿಯ (ನಾವೀನ್ಯ ವಿಕರ್ಷಣೆ) ಇವುಗಳ ತುಡಿತಗಳ ಸತತ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ನಾವೀನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳತ್ತ ನೂಕುತ್ತ ನವೀನವಾದದ್ದನ್ನು ಬಯಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವೀನ್ಯ ವಿಕರ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ, ಪರಿಚಿತವಾದದ್ದರಲ್ಲಿ

ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಎಳೆತಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಎಳೆಯುತ್ತ ಲಂಬಕದ ಗುಂಡಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದೂಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪ್ರಚೋದನಾತ್ಮಕ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳ ಆವಿಷ ಒಡ್ಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ನೇಹದ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಹಳೆಯ ಪರಿಚಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಆಸೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವೀನ್ಯಾಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ದರಿಗಟ್ಟುತ್ತೇವೆ-ಕೊಳೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವೀನ್ಯದ ವಿಕರ್ಷಣೆ ಕೈ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಾವು ಕಂದಕದ ಆಳ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನೆಗೆಯುವಂತೆ- ವಿನಾಶದ ಆಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಳೆತಗಳು ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಫ್ಯಾಶನ್ನುಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ, ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕೇಶ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವಾಗದೇ, ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾಗಿ ಇಡೀ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಲೇ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಮತ್ತು ನಾವು ಬದುಕುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

○

ಡೆಸ್ಮಂಡ್ ಮೋರಿಸ್‌ನು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಮಂಗ, ಚಿಂಪಾಂಜಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಶಿಶುಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ತುಡಿತ ಮತ್ತು ಅದು ಸಾಧಿತವಾಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವು ನಿಯೋಫಿಲಿಯಾ- ನಿಯೋಫೋಬಿಯಾಗಳ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭವದ ಬಗ್ಗೆ, ಅವುಗಳ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಮೋರಿಸ್‌ನ ಈ ಚರ್ಚೆ ನಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಡೆಸ್ಮಂಡ್ ವಿವರಿಸುವ ನಾವೀನ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಆಕರ್ಷಣೆ ವಿಕರ್ಷಣೆಗಳ (ನಿಯೋಫಿಲಿಯ-ನಿಯೋಫೋಬಿಯ) ಡಯಲೆಕ್ಟಿಕ್ಸ್ ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಇದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ, ವಿಕಾಸದ ಒಂಧು ಭಾಗವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥದು. ಇದು ಜೀವಿಗಳ ಅಂತರಂಗದ ತುಡಿತದಂತೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂಥದು. ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಸಾಗಿಬರುವ ದಾರಿಯು

ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಹೊಸತು ಸೇರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಹಳೆ ಹೊಸತುಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಇಷ್ಟು ಸರಳ-ಸಹಜವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಗಳಾಗಲೀ ವಿಕಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ – ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಲೀ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಇಂದಿನ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ನಾಗರೀಕತೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಹಜ ಲಯದೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಇಂದು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬಸವಳಿದವನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಡು ಮರ–ನದಿಗಳ ಸಹಜ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಪಹರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯ ಅಹಂಕಾರ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮನಸ್ಸು ಇಂದು ಪೆಡಸಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೊಂದಿಗೇ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಇಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶದಾಚೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂಧನದಂತಹ ಬದ್ಧತೆಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹಳೆ- ಹೊಸತುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಸೇರುತ್ತ ಅದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಬಲೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಳೆ ಹೊಸತುಗಳ ಸಂಘರ್ಷದ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ 'ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹಳೆ ಬೇರು' ಸೇರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಹುತ್ತಗಟ್ಟುತ್ತ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಇದು ಭೂತದ ಭಾವೀಭವನ ಕ್ರಿಯೆ. ನೋಡಗಟ್ಟಿ ಮುಳಿಗೆರೆಯುವ ನೃತ್ಯಯಜ್ಞ. ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಬರುವ ಮಳೆಯ ವರ್ತಮಾನ. ಹಳೆಯದರ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿನ ಈ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಘರ್ಷ ನಮ್ಮಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರದ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರ್ಚೆ ವಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂವಾದ ತನ್ನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

○

'ಸಂವಾದ'ದ ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಆರು ಸಂಚಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮದು. ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದೇ ಇವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಲು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೇ 'ಸಂವಾದ'ದ ಅನಿಯಮಿತತನಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ

'ಸಂವಾದ'ವ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುತ್ತಿರುವ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಅನಿಯಮಿತತನವನ್ನು ನಿಯಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ಭಾವಿಸಬಾರದಾಗಿ ಕೇಳಿಕೆ. ನಮ್ಮ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಚಂದಾದಾರರು ತಮ್ಮ ಉದ್ರಿಯನ್ನು ತೀರಿಸಿದರೆ, ಚಂದಾ ನವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

○

ಇದರೊಂದಿಗೇ ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒತ್ತಾಸೆ ದೊರೆತರೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಚಳುವಳಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಹೊಸಧ್ವನಿ, ಗೆಳೆಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಳ್ಯರ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ,

ನಿಮ್ಮ